

žive z organskimi substancami zemlje, s prstjo, kar je Liebig ovrgel in dokazal, da so redilne snovi vseh rastlin neorganične mineralne substance. Z dotedanjim načinom kmetovanja pa se je zemlji vedno več mineralnih substanc odvzelo, ne da bi se bili zadostno nadomestili, vsled česar je postajala zemlja vedno manj rodovitna in bi bila tekom stoletij izgubila vso rodovitnost. Liebig je zahteval, naj se gnoji tako, da se zemlji vrnejo vzete jej redilne snovi a kdor ve, kako se dandanes gnoji, tisti spozna, da se gnoji po Liebigovih naukih.

Liebig pa ni samo znamenito uplival na kmetijstvo ampak tudi na živinorejo, in sicer s knjigo, katera je izšla l. 1842. in s katero je Liebig položil temelj dvema novima znanostima, agrikulturni kemiji in agrikulturni fiziologiji, katerih upliv na živinorejo je velikansk.

V kulturnih državah je vsled tega kmetijstvo močno napredovalo. Žal, da so poklicani faktorji skrbeli le za povzdigo kmetijske produkcije, da so se zanimali samo za zboljšanje pasem in obdelovanje sveta, da pa se niso nič menili za organizacijo kmetijstva. Mislili so, da se mora kmetu dobro goditi, če je le dober strokovnjak, da je njegovo blagostanje odvisno samo od dobrih letin in za to vsa druga vprašanja prezirali in vsled tega je dandanes kmetski stan navzlic mogočnemu strokovnemu napredku vendar zopet v jako težavnem položaju iz katerega ga je rešiti čim prej in za vsako ceno, sicer zapade proletarizaciji. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

Umbrijani bil je jeden najzanimivejših in najzabavnejših ljudi, kar sem jih poznal. Zavzemal je pozornost na prvi pogled in čaral je s svojo konverzacijo, katera se je isknila, kakor karfunkelj, in góčila, kakor godba. Bil je baje potomec stare rimske rodovine in skrival se je le iz nekih neznanih vzrokov pod psevdonimom. Njegovi sovražniki trdili so, da je vse to le izmišljeno, da sploh niti Italijan ni. Ne vem, kaj je bila resnica. Nečem s tem trditi, da je morda legal Umbrijani. Bil je jeden izmed onih, kateri vedno odkritosrčno verujejo vsemu, kar pripovedujejo. Vsaj po tipu svoje krasne glave bil je Umbrijani nedvomno Latinec in razun tega govoril je z onim senornim, čistim rimskim naglasom, ki nadkriljuje ponosno i toskanščino. Seveda so trdili tudi Atenjani, katere sem poznal v Odesi, da govori Umbrijani, kakor bi bil njihov krajan, in ubogi ribiči na krimskem pobrezji, v katerih sredo je mene z Umbrijanijem zagnal veter, pozdravljali so ga isto tako kakor rojaka; tako izvrstno razgovarjal se je z njimi v njihovem čudnem narečji, katero so oni držali za jedino možno grščino. Razun tega prisvojevali so si ga še Tatarji in Turki v bazarjih v

Feodoziji in Bahčisaraji kot svojega rojaka. sodeč po znanji dotičnih jezikov.

Malo mi je končno bilo na tem ležeče, od kod je bil, vesel sem bil, da sem ga sploh poznal. Približala sva se takoj drug drugemu, ni bilo to prav za prav nobeno prijateljstvo, ki naju je vezalo, bila je to prej nekaka alijanca, katero sva molče sklenila proti oklepajoči naju družbi. Čutila sva, da sva si sorodna vsaj v jedni reči, namreč v strastni ljubezni do potepanja. Obema nama je bilo neprijetno sredi teh stanovitnih, več ali manj krepostnih in treznih ljudi, ki so vsi imeli dolžnosti, poklic in cilj življenja. Nama obema je manjkalo smisla za te lepe in važne reči, bila sva tako topa, da nisva umela vznešenosti teh ran v igralčevih ulogah onih prav po občansko mislečih meščanov. Vračali so nama z zaničevanjem. Toda kaj na tem! Govorili so tudi, da jim zavidava realna njihova tla pod nogami in imeli so morebiti bolj prav, kakor so si domišljevali. Kako bogata nagrada bila mi je družba Umbrianija za te mnoge bolečine! Takih pustolovin, kakor on, še ni bil doživel nikdo na svetu, in nikdo ni znal s tako silo pripovedovati o njih, kakor on. Celó jeden njegovih nasprotnikov trdil je nekda — slišal je namreč Umbrijanija, ko je pripovedoval o razbitji ladije na sicilskem bregu, kjer bi bil skoro utonil — da je bil neizrečeno ginen; da, zastajala mu je celó sapa in čutil je bajé, kakor se mu je zdelo, tako živo duh morske vode, da se mu je spremeni hruška, katero je ravno pri desertu jedel, v ustih v ostrigo. Naj pa kedo trdi, da filister nema fantazije! In kako je znal očarati Umbrijani, ko je pripovedoval na primer svoje življenje v Carigradu, kjer je bajé bival za svoje mladosti kot paže pri dvoru padišaha! Kako je znal očarati, ko je zapel arijo iz opere „Aide“, v kateri je bajé sodeloval pozneje na odeškem gledišči kot tenor in kako sem večkrat bledeel zavisti, ko je fantaziral o prožitih slastih pri nogah raznih eksotičnih princezinj, z očmi, v kojih je baje „belo“ bilo kakor iz safirov in zenica kakor iz črnih plamenov; ko je omenjal onih sirskih plesalk, ki so ga ljubile in ga baje koprneče kot golobice in sanjarske kot Sulamita z dolgimi svojimi modrimi lasmi privezavale k sebi, da so zaspale, da bi jim ne ušel!

Kaj je vse znal Umbrijani! Kod povsodi se klatil! Bil je na Nilu, na Dunavu, na Janktsekijangu, na Volgi in kaj jaz vem kje še! Umbrijani je bil vse in nič. V Simferopolu, kjer sem da spoznal, prodajal je zjutraj mleko, podučeval na gimnaziji telovadbo, pel v ruski katedrali pri maši, bil vrtnar, pel večernice v armenskej cerkvi in dajal na večer plesne ure. Razun tega tesal je ladije, delal velocipede in slikal podobe. Shajala sva se običajno pri meni, enkrat pa sem ga obiskal v mali njegovi hišici v tatarskem oddelku; stanovanje njegovo zdelo se mi je naravnost krasno. Bilo je nasproti stare, polorazpadle mošeje, zaraščeno do oken v velikim osatom. Mogla sva slišati z njegovega divana, kako je klical mullah z minareta vernika k molitvi. Soba je bila ozka, hladna

in popolnem prazna, razun malega divana, kjer sva sedela in starega spineta, ki je zašel Bog vé po kakem naključji na Krim in katerega je kupil Umbrijani za nekoliko rublov. Umbrijani takrat ni bil sam, imel je obisk; neki plesalec na vrvi, ki je ravno skozi mesto šel, tudi Vlah, prišel je k njemu kot rojaku, izposodit si denarja. Umbriani. je dal, kar je imel, ni bilo ravno mnogo. Oba naju je pogostil z kavo, pripravljeno po turški. Prinesla nama jo je mala, tolsta, nelepa ženska, po obleki seljanka iz kurske gubernije.

„Moja žena“, predstavi jo nama Umbrijani. Bil sem tako presenečen, da sem skoraj spustil čašo, ki sem jo imel v roki, na tla. Bal sem se za trenutek, da bode žena Umbrijanova razžaljena po tem presenečenju, bilo je namreč zánjo to malo laskavo, toda videl sem brzo, da je bila topa in neumna in da ni zapazila ničesar.

Umbrijani povedal le nama med razgovorom, da ne umeje njegova žena in čitati ni pisati. Na tem je bilo seveda malo ležeča, ali v njej ni bilo niti iskre duha, na njej ni sledu lepote. Kaj ga je neki vezalo nanjo? Njega, krasnega, duhovitega, njega, ki ni le znal na pamet Dante-ja in Platona, temveč ki je bil dna duše z njima napolnjen in ki je preživel in presanjal z njima vse, kar sta ona z zlatim dletom bila vrezala v neminljivo kovino svoje večne slave! In ravno isti Umbriani, ki je ljubil Astazijo in molil k Beatrici, mogel je živeti s to žensko, isti Umbrijani, ki se je bil napil iz čarobnoga studenca ljubezni pod palmami in granati! Umbriani, ki je speljal špansko markizo, katera je šla v samostan, po tem kojo je zapustil! Umbriani, ki je bil obožavan od angleške pesnikinje, katera je nanj napisala prej dithyrambe in pozneje iz osvete sramotilno knjigo! Ne, to ni bilo možno! Bil sem od podobnih misli tako raztresen, da sam odšel raje domov.

Drugi dan bil sem na sprehodu za mestom v družbi nekeda starega profesorja, Švicarja, ki je tudi poznal Umbrianija, ali se ni štel k njegovim prijateljem. Šla sva k starim nasipom, obraščenim sedaj z travo, ki so bajé branili nekdaš tabor Mitridatov. Nekaj časa govorila sva seveda o nesrečnem kralji, brzo pa se obrnil pogovor na Umbrianija, kateri me je končno zanimal bolj. Vprašal sem Švicarja, ali morda pozno njegovo ženo.

„Ženo!“ vzkliknil je. „Prepričan sem, da to ni njegova žena. Ta zakon je laž kakor vse, kar pripoveduje ta italijanski komedijant.“

„A jaz mu verujem vse“, odgovoril sem. „Čudim se le, kako je mogel vzeti to topo žensko za ženo.“

Prvič to ni njegova žena, kakor vam pravim“, dejal je Švicar, „drugič dela Umbriani kakor nekdaš veliki Molière: Il prend son bien, où il le trouve*). in tretjič bi bila ta stvar njemu slednjič popolnem slična. Zakaj? No, zato, ker bi bila ta blazna dvojica. In vaš občudovani Umbriani ni le, kar se navadno imenuje, na pol blazen, ampak bil je pred nekaj leti bajé resnično blazen,

tudi v patalogijskem smislu besede. Trpel je na fiksnej ideji najbolj čudne vrste in morebiti trpi na njej do sedaj.“

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Ministri v Avstriji. Od pričetka vladanja našega presvetlega cešarja je bilo v Avstriji vseh ministrov 170, in sicer: 9 vnanjih ministrov, 11 vojnih ministrov, 19 ministerskih predsednikov, 5 drž. finančnih ministrov, 19 pravosodnih, 17 finančnih, 17 trgovinskih, 17 notranjih, 18 naučnih, 10 poljedelskih, 6 policijskih, 9 ministrov za dež. brambo, 12 ministrov brez portfelja in 1 žel. minister. Od teh 170 ministrov jih je bilo 17 neplemenitašev. L. 1848 je bilo 26 ministrov.

Novice.

— **Osebne vesti.** Notarski kandidat v Radovljici gospod Jos. Smodej je imenovan notarjem v Velikih Laščah.

— Višjemu inženjeru Antonu Schwabu v Postojni je cesar dovolil, da sme nositi podeljeni mu viteški križec reda rumunske krone. — Pristav finančne prokurature ljubljanske dr. Viktor Pessiak, je imenovan tajnikom iste prokurature. — Drž. poslanca Fr. Šukljeja je cesar imenoval pravim dvornim svetnikom. — Davčni nadzornik v Radovljici R. Jordan, je premeščen v Rohrbach na Gorenjem Avstrijskem. — Kanonično vmeščeni so bili te dni g. Janez Čebašek na župnijo Črni vrh pri Polhovem gradu, g. Rudolf Gregorič na župnijo Lozice in g. Anton Antončič na župnijo Planina pri Vipavi. — Umrl je 29. avgusta g. Martin Drčar, župnik v Preski.

— **Vseslovenski shod.** Dne 14. septembra vršil se bo v Ljubljani vseslovenski shod, o katerem govorimo na drugem mestu. Shodu, na kateri pride tudi odposlanec mladočeške stranke, sledil bo ob 5. uri popoldne banket. Kdor se hoče banketa udeležiti, naj to najkasneje do 10. septembra naznani tajniku pripravljalnega odbora drž. poslancu dr. Žitniku.

— **Podaljšanje uradnih ur.** Predsedstvo graškega višjega sodišča je premenilo uradne ure pri podrejenih mu sodiščih. Za konceptne uradnike so določene uradne ure od 8—1 in 4—6, za manipulacijske uradnike od 8—1 in od 3—6.

— **Nemška provokacija.** Poroča se, da se je ustanovilo provokatorično nemško pevsko društvo pod imenom „Südmärkischer Sängerbund“, k kateremu društvu pristopijo vsa nemška pevstva na Kranjskem, v Trstu, na Gorškem in — v Istri. To društvo, katerega jedini namen pak je, razburjati Slované na jugu naše države in provocirati, napravi svojo ustanovno slavnost v Ljubljani, v središču slovenske domovine. Listi svare provokaterje, naj si dobro premislijo, predno se odločijo za ta korak v srcu naše domovine, ker v času splošnega narodnega razburjenja ni prav nič umostno tako nastopanje nagajivih Nemcev prav v sredi naše domovine. Ali si Germani še res domišljajo, da je nemški ves veseljni svet. Pazijo naj da prevara ne zadene britkeje, nego si v svoji nadutosti misliti morejo!

— **Deželni odbor kranjski** oddajal bo meseca septembra t. l. biko plemenjake belansko-pincgavske pasme najprej občinam, potem pa tudi drugim živinorejcem pod navadnimi pogoji. Prošnje naj se pošljejo do 25. septembra t. l. deželnemu odboru.

— **Tombola.** Finančno ministerstvo je dovolilo gasilnemu društvu na Črnem vrhu, da priredi tekom letošnjega leta v društvene namene efektivno tombolo.

* On vzame svojo srečo, kjer jo najde.

leti, da na prejšnje čase niti ne mislimo in sicer zategadelj, ker se je dandanes deluje s finejšimi in kompliciranejšimi orodji in stroji in ker se tudi živinoreja vrši vse drugače kakor nekdanj, zlasti pa še, ker je ves pridelek dandanes vse bolj kakor nekdanj odvisen od primernega in razumnega dela človeških rok. Potrebne inteligence in dobre volje za izvrševanje kmetijskih del je v naših časih možno pričakovati in zahtevati samo od tistih, kateri so prevzeli izvrševanje dotičnih del na podlagi svobodnega dogovora in proti primernemu plačilu, ako naj kmetijstvo daje dobiček. Svobodni delavec ve, da je plačilo njegovo odvisno od njegovega dela, da je plačilo nagrada, katero ima pravico zahtevati, kar utrja njegovo samozavest pa tudi zavest da ima poleg pravice zahtevati plačilo, dolžnost delati. Ta zavest upliva nanj, da napenja vse telesne in duševne sile, da sebi in svojcem zagotovi kar možno prijetno eksistenco, dočim je delodajalec zopet v prijetnem položaju, da more neporabne delavce odpustiti in da more posebno spretno in dobre delavce primerno plačevati.

Z odpravo odvisnosti kmetijskega stanu, z osvobojenjem kmetovalcev, razvil se je po vseh deželah, koder je kaj kmetijstva, nov sloj, sloj svobodnih kmetijskih delavcev. Prej tega sloja ni bilo. Kmetovali so samo kmetje in njih rodbine. Po osvobojenju so bili grajščaki prisiljeni, iskati svobodnih delavcev, dočim je bil jeden del osvobojenih kmetov primoran iskati zaslužka, ker jim ni bilo možno živeti na domu.

V naslednjem poglavju bomo skušali očrtati dandanašnji socialni in politični položaj kmetijskih delavcev v agrikulturnih deželah evropskih.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

Komaj je izgovoril Švicar — stal je na enkrat Umbrijani pred nama. Stopil je iz jednega jarka, ki so nastali okrog nasipov zaradi pogostega kopanja in iskanja po starinah. Moral je tam slišati vsako najino besedo, vendar se ni zdel razžaljen niti najmanj, pa nekako razvnet zdel se mi je vendar. Sedel je brez besede poleg mene v bujno travo. Molčali smo v zadregi vsi trije. Veter je zažvižgal okrog nas, podil se je doli mej stara drevesa, rastoča na bregu Salgira, potresel jih močno, in voda zabliskala se je v dvojnem žaru, lomeč solčne žarke, ki so se vpisali nanjo skozi košate krsne belih topolov in oliv.

Švicar ostal je k malu in se ločil od naju. Ko je bil odšel, obrnil sem se k Umbrijaniju, a nisem vedel dobro, kako naj začnem razgovor. Umbrijani vzdignil je roko in děl kratko! „Glejte, kaj sem našel!“ Bila je mala steklena vaza, jedna izmed onih, ki se navadno v muzejih

imenujejo „steklenice za solze.“ Bila je nenavadno krasna. Vzel sem in vzdignil proti solncu, zasvetila se je kakor najkrasnejši opal, kakor najdragocenejši biser.

„O vi srečni človek!“ vzkliknil sem z ognjem, ki bi bil vsakemu starinarju čast, „kdo vé, ni li hranil Mitridates v tej steklenici oni strup, s katerim se je rešil skrbi tega življenja! Vas je gotovo poljubila blagodejna rojenica v zibelki v čelo. Jaz bi lahko leta prebrskaval celi tabor Mitridatov in ne našel bi ničesar. Vi pa zasadijte komaj palico v glino in že imate bogato žetev. Lahko bi našli kakor Schliemann kar bi le hoteli, ako bi se posvetili iskanju!“

„Gotovo“, odgovoril je trpko, „vse bi mogel najti, kar bi hotel, razun nje, nje, nje . . .“

„Nje? Ktere nje?“

„Mingeji.“

„Vi govorite v zagonetkah.“

„Mingea!“ ponavljal je sam pri sebi in zagledal se v misli utopljen v pokrajino, ki je ravno dobivala večerno, slovesno podobo. Holmci postali so temnomodri, obzorje bilo je belo, oddaljeni Čatyrdag kopal se je pa še v roznatej svetlobi in okolo njegovega vrha zbiral se je oblak iz bledega zlata. To ime „Mingea“, tako kakor je je izgovoril Umbrijani, splaval je pred mano skupaj z ono čarobno večerno razkošjo, glasilo se je iz njega nekaj elegijskega, žalostnega, čarobnega; morebiti nasledek godbe o njegovem glasu.

„Mingea“, ponovil je že jedenkrat in potem je pri-dejal mirno: „To je ona fiksna ideja, to je moj blaznost, katero vam je omenil pred kratkim časom Švicar. — Modrijan in razumnik pravi nam norcem: „Vse, kar si domišljujete, je le sen.“ A če vprašamo mi norci te razumnike, kaj je prav za prav bdenje, kaj sen — tu nam ne morejo podati gotovega odgovora. In tako mi norci torej ne vemo, kedaj prav za prav živimo, ali v spanji, ali kedar bdimo, tako tedaj ne vemo, kaj je prav za prav resnica, ali je sen ono, kar razumniki imenujejo resničnost. In kaj, ko bi bilo oboje resnica?“

Hotel sem biti v njegovih očeh modrijan in zaradi tega ravnal sem se po znamen pregovoru — molčal sem.

Umbrijani ni pričakoval odgovora, ostal je in jaz tudi. Šla sva molče z vrha.

„Povejte mi enkrat kaj o Mingeji“, rekel sem plaho, ko sva bila užé blizu mesta. Umbrijani se je nasmehnul.

„Ali hočete porabiti mojo izpoved za povest?“

Bdeča vest me ni dopustila legati.

„Pišete li blazno ali pametno?“ vprašal je Umbrijani dalje.

„Ne vem, a mnogi v Čehih trdijo prvo.“

„To vas je rešilo“, odgovoril je. „Ne briga me, ali napišete, kar vam povem, ali ne. Spomnite me enkrat moje obljube — a pri prihodnej priliki.“

Radovednost moja mikala me je češto, da bi napravi Umbrijanija k pripovedanju o Mingeji, a vedno

sem zatrl to željo, nikdar se mi ni zdel pri volji. Bil je slabe volje in jaz tudi. Ni jaz ni on se nisva čutila srečnih, bivala sva že predolgo na enem mestu in ta pedantska jednakomernost najinega življenja težila je naju. Nisva se dogovarjala, a našla sva vedno drug drugega. Pomladi pa, ko so že pevali ptiči in poganjala drevesa, bilo nama je obema, kakor če bi se odpirala kaka težka vrata pred nama. in cela priroda, voda, drvje, oblaki, kakor da bi klicali nema: „Pojdite vendar iz ozke ječe!“

Bilo je kakor navdihnenje, kó sva vzkliknila, srečavši se zvečer na bregu Salgira, oba v istem času: „Pojva se klatit okrog!“

Otresla sva tedaj to vsekdanje življenje raz sebe kakor prah raz obleko, in šla sva, kamor so naju nesle noge. Klatila sva se po stepi, prehodila skoro celi Krim. O krasni spomini, trenotki polni slasti, kakó mi polnite dušo s hrepenenjem! Kako bi mogel kedaj pozabiti vas, ve dobrave in vi bukovi lesi, ogrinjajoči se v pomladansko obleko, vas, ki dišite po vijolicah in klinčkovem parfumu divjih potonik, odpirajočih rožne svoje čaše v globokejši senci vasih tišin! Razprostiral ste se nad žuboročimi vodami, širile se tje do morja, ki sedaj šumlja, sedaj bobni pri vaših nogah! Nad vami so krožili orli, štrbeje nebotične gore, rožnate v jutranji zarji, modre opoludne in vijoličaste, ko se je nagnilo solnce k zapadu. Včasih ste se odpirali pred nama in vama kazala v dolgih razgledih tihe doline, kjer se dremale pri mesecu vasice in mesta, kjer so sanjale pod zvezdami mošeje z gracijoznimi minareti, obdane s temnimi cipresami, kjer so gledale v morji bele vile v senci magnolievih dreves, granatov, in metalčno se lesketajočih lovorjev. In mej tem, ko sem sesal v se take poglede, zveznele se mi sladke sicilske pesni Umbrijanija v ušesih in fantazija moje obljudila je palače in mošeje, vrtove in puščave s postavami, ki so igrale glavne vloge v pustolovinah, katere mi je pripovedoval Umbrijani neutrudno od jutra do večera. Zares, živel sem v podobah „tisoč in jedne noči.“

Enkrat zašla sva popolnem in zdelo se nama je, da hodiva že od jutra v okrogu. Korakala sva tedaj, da bi došla na vrh zore, od koder bi se mogla orientovati. Našla sva končno ozko pot, vsekano v skalo. Pripeljala naju je kmalu iz lesa in glej pri najinih nogah ležala je široka pokrajina, razprostirajoča se daleč tje do morja s holmci in gorami ter zaraščenimi dobravami. Mesec plaval je na nebu in v njegovej luči videla sva čredo ovác, pasočih se na loki, ki se je raztezala od poti v dolino. Iz doline se je izdigavala lahna megla in iz tihih gozdov oglašalo se je petje ptičev. Na stezo podale so velike sence kakor od velikanov in jeziki rudečih plamenov.

Zagledala sva nedaleč veliki brlog, v katerem so se gredli pri ognji tatarski pastirji. Bila je zima in bila sva utrujena; ogenj naju je vabil. Brlog bil je visok in zložen iz skal, prava jama kiklopov. Umbrijani govoril je s Tatari in nezaupni njihovi pogledi zasijali so kmalu

od prijaznosti. Pozvali so naju, naj prisedeva. Imeli so pisane. navadne odeje, kakor se izdelujejo v Bahčisaraji in poudili so nama jedno s priljubno gostoljubnostjo. Podali so nama tudi zeleno, izbočeno posodo z dolgim vratom polno „buze“, t. i. sladke pijače, zvarjene iz prosa. Umbrijani kupil je od njih kos koštruna, katerega so prinesli kot pripravljeno žrtev iz globine, ter jim je rekel, da pripravi večerjo za naju in zanje. Aleksander Dumas sam ne bi mogel v resnici z večjo gracijo in eleganco pripraviti svojim gostom večerje, kakor je to učinil Umbrijani. Rezal in natikal je male kosce mesa na dolge kolce in spekel najlepše „šišlike“, katere sem sploh kedaj okusil. Tatarji bili so vzhičeni, ko jim je podajal njihovo narodno jed klasično popolnoma pripravljeno. Od same radosti dali so se pregovoriti, da so čez postavo proroka popili ostanek najinega krimskega vina. Potem so legli in spali z odprtimi očmi, kakor se je zdelo meni. Mogoče vendar, da so molili, ali morda premišljevali o pijanskem svojem prestopku. Midva sva gledala dolgo molče v ogenj. Bila sva trudna, toda spanec ni hotel priti. Vtis pokrajine, od lune se lesketajočo, popolnem srebrne in kakor v dim kadila zavite, vplival je jako močno na naju. Vstajal sem vsak trenutek in gledal od praga jame v belo-mračno daljavo. Vračal sem se pa vslej z novim navdušenjem k ognju, kjer je Umbrijani žedel. Nikdar ni bil tako ljub kakor ono noč. Stiskal sem se k njemu kakor k bratu; kedar sem ga zapazil žalostnega, hotel sem ga probuditi iz spominov, ki so ga, kakor je bilo očevidno podoba, žalostili, in rekel sem tedaj, kakor sem storil to često, če sem hotel slišati kako izmed njegovih pustolovin: „Umbrijani-Šeherezado, povej mi jedno onih krasnih bajk, katere znaš.“

Naslanjal sem v tem trenutku glavo o njegovo rameno.

„O čem naj pripovedujem“, vprašal je.

„O Mingeji“, odgovoril sem tiho. Čutil sem, kako silno se je stresel, ali rekel je le kratko „naj bo“.

(Dalje sledi.)

— Osebnosti. Predsednik notarske zbornice g. dr. Jernej Zupanc je resigniral na notarijat. — V Radovljici je bil zopet izvoljen županom g. A. Roblek.

— Odlikovanje. Župnik pri Sv. Marku nižje Ptuja, g. Matej Slekovce, znani pisatelj in zgodovinar, je bil menovan knezožkofjskim duh. svetovalec.

— Vseslovenski shod. Ljubljanski župan je obelodanil oklic, v katerem pozivlje ljubljanske meščane, naj o priliki vseslovenskega shoda raz obesijo zastave, da se tako pokaže narodno lice stolnega mesta.

— Sestanek slovenskih literatov, umetnikov in knjigotržcev bo tekom meseca septembra, najbrž o priliki vseslovenskega shoda.

— Volilni shod. V sredo dne 8. t. m. popoldne je bil v Cerknici volilni shod, na katerem sta poročala po-

taki dninarji tudi to 1 gld. 50 kr., drugod pa komaj po 40 kr., povprek pa pride na vsacega 90 kr. na dan ali na letos računši 300 delavnikov, 270 gld. Premisliti je vedno, da je življenje na Nemškem jako ceno in da izda tam en goldinar toliko, kakor pri nas poldrugi goldinar.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

Zravnal sem se in sedel mu nasproti, da bi mu gledal v oči; tako je delalo njegovo pripovedovanje vselej močnejši utis name. Čakal sem težko.

„Še nekoliko besedi, preden začnem“, rekal je Umbrijani. „Slišali ste, da sem bil, ali da sem morebiti še sedaj blazen. Moram vam pojasniti to reč. Bil sem kot dete neizrečeno občutljiv in prezgodaj zrel. Fantazija moja je bila bolna. Žrl sem vsakovrstne knjige, katere sem le na pol razumel, razlagal in pretvarjal po lastnih nazorih. Enkrat prišli so mi po naključji zapiski nekega misijonarja v roke. Bil je to brat mojega deda. Potoval je po Kini in te zapiske pisal na potovanji. Nikdar niso bili natisnjeni, ne vem po kakem naključji. / teh spominih našel sem suhoparno pripovedovano zgodbo nekega mladeniča, po imenu Hoangti. Na to sem zblaznel — i dentifikoval sem lastno svojo osebo s tem mladeničem. Trdil sem, da sem sam ta Hoangti, ki je živel znabiti več ko sto let pred mojim dedom . . . No, sedaj govoril sem vam vendar razumno? Razložil sem vam hladno fakta, kakor ko bi govoril o kakej tujej osebi. Sedaj pa poslušajte moj pravi, jedino resnični nazor: Bil sem jaz ta Hoangti v neki pretekli eksistenci. Kakor hitro sem čital samo ime, spomnil sem se vsega, kar sem bil pred sto leti preživel v Kini s krasno Mingeo. Dosti ljudi je, ki verujejo na metempsychozo in ki se imajo le za sanjarje in nikakor za norce. Jaz pa ne verujem le na selitev duše, temveč celó po usodnem, nerazjasnjem naključji spominam se popolnoma prejšnje svoje eksistence. To je morebiti nečuvna izjema — in radi tega sem v očeh treznih blazen. Pa nečem se prepirati o tem, kaj sem in kaj nisem, niti z vami, niti z drugim, hočem vam samo reči, da ne morem sebe in Hoangti razločiti v dve osebi; pripovedovati moram kakor o sebi, če pripovedujem o Hoangti. Tedaj povejte, ali naj sploh pripovedujem. Potem bode to kakor o lastni osebi. Imejte to, če hočete za puh bolnih možganov.“

V glavi se mi je nekoliko vrtelo po tem predgovoru. Pogledal sem ostro na Hoangti — Umbrijanija. Bil je ponosen in miren. Ogledal sem se okrog, če spim, ali bdim. Kiklopska jama bočila se je temno nad menoj, iskre sipale so se iz njene odprtnine ven v od lune se žarečo

noč, v katere naročji so dremali lesi in gore in morje. „Življenje je sen in sen je življenje“, šepetal sem sam pri sebi. „Kje je meja mej idealom in resnico?“

Potem sem prosil Umbrijanija, da bi pripovedal, Ustregel je mojej želji. Njegov glas prihajal je tiho in sladko k meni, kakor poblažen in očiščen po teh plamenih kateri so v časi visoko zaplapolali med menoj in njim. Oči njegove svetile so se sanjarsko kakor zvezde, in zvezdi gledale so kakor oči v jamo. Nepopisen čar imel me je v oblasti ves čas njegovega pripovedovanja, katero se je blizu tako-le glasilo:

* * *

Porodil sem se v malem mestu v pokrajini kian-skej, slavnej zaradi izvrstnega vina. Oče moj bil je sicer ubog, ali užival sem vendar za najine razmere nenavadno vzgojo. Oče prodal je tkanine, katere se izdelujejo v Kalachanu iz dlake belih velblodov. Te tkanine so tako mehke in fine kakor perje, bele kakor sneg. Nosil jih je nek mož iz Kalahana k nam in ta pripovedal mi je mnogo o teh redkih velblodih labudje barve z očmi kakor rubini. Razun te tkanine imel je oče še kupčijo s pahljačami, proprogami in prozornimi zagrinjali, ktere je slikal in vezel sam. Izučil je tudi mene te umetnosti in kmalu vladal sem tako ročno čopič, da so govorili o meni v mestu. mladi Hoangti, kateri umeje pisma kakor učenjak, tudi slika kakor umetnik. Govorili so dalje, da pojem in igram na lavto kakor dama. Lavta moja iz belega agata bila je moja edina dedščina po materi, katera sama se je imenovala Lacchyn, kar pomenja revno lavto iz agata. Nikdo v celem mestu ni bil poznal moje matere, jaz sam se je nisem spominal, in oče ni govoril nikdar o njej. Sanjal sem o njej mnogo, domišljjal sem si, da tiči neka tajnost v razmerah očetovih do nje. Morda sem bil sin samega cara? Take misli prouzročile so, da se mi je mešalo v glavi. Zdelo se mi je enkrat, da se je pred mano odpirala perspektiva sreče, bil sem prepričan, da bode usoda moja svitla, nenavadna. To poslednje se mi je izpolnilo. Pa sreča? Kako morem o njej govoriti, nisem je poznal, razun nekoliko trenotkov, seveda neskalsene, popolne sreče! Potem živel sem mirno z očetom. Bila sva revna, ali zadovoljna. Le z navadnim zagrinjalom bila je oddeljena od prodajalnice najina stanica; tam je visela moja mala kletka, v katerej so peli veselo in harmonično cvrčki, tam je bila moja mizica, na katerej sem si urejeval lepo dišeče tuše in barve, na katerej sem slikal in pisal svoje verze.

V beli vazi v kotu cvetel je čajevec, od katerega sem veroval, kakor se pripoveduje, da pomaga dobremu rimovanju, in malo cimetovo drevo, čegar duh bajé prihaja od meseca. Proti večeru posedavala sva na ulici in mejtem, ko so nama pripovedovali sosedje, kaj se je zgodilo novega na svetu, jedla sva svoj skromni obed iz riže in praženih lilijinih korenin. Potem sva legla in z vshodom solnca začela sva zopet delati. Tako je potekalo najino življenje sicer jednolično, ali prijetno, tje do dné, ko mi je bilo sedamnajst let. Pa dogodila se je ve-

lika, nagla sprememba, ki je bila odločilna za celi ostali tek mojega življenja.

Tega dne jezdil je namreč nek bogat mandarin skozi naše mestece. Žena njegova bila je z njim in veter jej je odnesel pahljačo iz roke. Mandarin je stopil v prodajalnico mojega očeta, da bi jej kupil novo. Slišal sem ga le kakor v polusnu, kako je o tem pripovedoval očetu. Ta dan bil sem namreč zelo truden, ne od studij, ampak od neznanih čutov, kateri so se v meni borili in drvili uže od neke dobe sem. Čutil sem kakor žejo ljubezni v sebi, a vedel nisem niti dobro, kaj je ljubezen. Kakor v meglah videl sem često obraz žene, toda zginil mi je vedno kakor dim. Čutil sem včasih neko mrzlico, a tega dne bil sem od nje bolj kakor kedaj zdelan. Ležal sem za zagrinjalom na preprogi in slišal kakor v snu vse, kar je ptujec, izbiraje pahljačo, govoril z očetom. Tu se je pripetilo, da je veter naenkrat nekako bolj silen postal in zaveso povzdignil. Jaz sem zagledal na ta način pred prodajalnico na ulici nosilnico, v katerej je na pol sedela, na pol ležala žena mandarinova. Zastori nosilnice so se povzdignili tudi od vetra nad njo kakor zlati oblaki in zagledal sem obličje njeno, belo kakor mesec; srebrne igle, zasajene v temnih laséh, delale so kakor aureolo okrog njene glave. Lepota njena bila je opojna, kakor duh cveta „lan“, tega simbola vsake kreposti v poetskem govoru Li-sava. Imela je zares tudi kitico tega redkega cvetja, rudečega in belega v roki. Gledala je náme kakor večernica, v pogledu tem bilo je vse, kar omami, majesteta, sanjarstvo, tuga, navdušenje! Padel sem kakor uničen na svojo preprogo; obraz idealne žene, kateri se je potapljajal negotovo do sedaj v meglah mojih misli, razjasnil se mi je sedaj hitro! Zaprl sem oči. Ko sem jih zopet odprl, pustil je veter zastor, visel je težko med menoj in oblažujočo prikaznijo. Ležal sem tiho in slišal, kako je govoril moj oče: „Če vam, gospod, nobena pahljača ni všeč, najde morda posledna, danes dogotovljena, milost v naših očeh.“ Vedel sem, katera pahljača je to bila. Bil sem jo dogotovil zgodaj zjutraj. Bila je iz bele svile. Naslikal sem nánjo, po bajki, vrt cesarja Vuti, ki se je trudil dobiti pijačo nesmrtnosti. Potreboval je za to rose zarje in sredi posvečenih dreves in čudapolnih cvetic dal je vsled tega postaviti pozlačen steber iz kovine, ki je segal tje do aeba. Zaradi finosti dela in primerne tenkosti imenoval se je ta steber zlato steblo. Zgoraj stala je posoda iz belega nefrita čarobne krasote, pripravljena, da bi padala rosa vánjo. Vse to sem naslikal na belo svilo z zlatimi in purpurnimi barvami, in z drobnimi biseri označil sem roso. Na drugo stran pa sem napisal s srebrom ob vijoličastem robu verze, s katerimi sem dal dušek tesnemu srcu svojemu in kateri so se glasili nekako tako:

„Kakor ona draga posoda, ki raste na stebelu pozlačenom do neba, da bi kapala vánjo rosa izpod oblakov, ki prinaša Vutinu nesmrtnost — tako se moje srce posoda iz rubina, k tebi dviga v omotično tvojo višino, kjer se prikazuje iz megel negotovih, sladkih željâ, tvoje cvetu

podobno obličje! O padaj luč iz oči moje krasne kraljice v terpetajočo to posodo iz rubina. Napijem se — večno bom živel!“

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebnosti.** Mestni zastop črnomaljski izvolil je dež. predsednika barona Heina in dvornega svetnika Šukljeja častnima meščanoma in to v priznanje njiju zaslug za zgradbo črnomaljskega vodovoda.

— **Imenovanja.** Višjesodni svetnik g. Albert Levičnik je imenovan podpredsednikom dež. sodišča ljubljanskega, deželnosodni svetnik g. dr. Karol Pauer je imenovan višjesodnim svetnikom v Gradcu, deželnosodnimi svetniki so imenovani: za Ljubljano g. Julij Polec, sodni svetnik in načelnik okr. sodišča v Kamniku; gg. dr. Jakob Kavčič in Karol Ekl, dež. pravdnika namestnika v Ljubljani; gg. Adolf Elsner, svetniški tajnik v Ljubljani, in dr. Viktor Wagner, svetniški tajnik v Celji; za Novo mesto gg. Albin Smola in Tomaž Einspieler, svetniška tajnika v Novem mestu, in Anton Levec, okr. sodnik v Ložu. Deželnosodnimi svetniki in predstojniki okr. sodišč na dosedanjih svojih mestih so imenovani gg. Alojzij Gregorin v Krškem, Pavel Juvančič v Kranju, Ivan Kovač v Ilirski Bistrici, Fran Andolšek v Kranjski gori, dr. Ivan Pekolj na Brdu, Fran Mikuš v Škofjiloki, Matevž Kobal na Vrhniki, Anton Klobučar v Trebnjem in Ivan Nedog v Cerknici. Svetniškimi tajniki so imenovani: za Ljubljano okr. sodnik gosp. Wajkard Gandini v Kostanjevici, sodna pristava gg. dr. Ivan Babnik in Ivan Kavčnik v Ljubljani; za Celje okr. sodniki gg. Makso pl. Langer-Podgoró v Radačah, dr. Herman Schäftlein v Kočevju in Karol Grebenc v Kostanjevici; za Novo mesto sodni pristavi gg. dr. Elvard Volčič v Ložu, Karol Mulley na Vrhniki in Blaž Dolinšek v Ribnici. Premeščen je okr. sodnik g. Ernest vitez Höffern iz Črnomlja v Kočevje. Okrajnimi sodniki so imenovani sodni pristavi gg. Julij Bučar v Črnomlju za Črnomelj; Aleksander Ravnihar v Logatcu za Lož, Fran pl. Garzarolli v Škofjiloki za Kamnik, Rajko Doležalek v Novem mestu za Kostanjevico, dr. Ivan Kladva v Kamniku za Tržič, Makso Vidic v Ribnici za Goranji grad in Anton Rosina v Radečah za Radeče. Drž. pravdnika namestnik v Novem mestu g. dr. Martin Travnar je premeščen v Ljubljano, imenovani pa so za namestnike drž. pravdnika v Ljubljani sodna pristava gg. Viktor Verderber in dr. Gustav Smolej v Ljubljani, za namestnika drž. pravdnika v Novem mestu sodni pristav gosp. Alojzij Kessler v Krškem.

— **Vseslovenski shod.** O sijajni vseslovenski manifestaciji dne 14. t. m. govorimo na prvem mestu. Ljubljana je bila ta dan lepo okrašena, žal, da se ni poskrbelo za primernejši vzprejem zaupnikov na kolodvorih. V ponedeljek popoldne prišli so Korošci, zvečer pa Primorci, Slovenci in Hrvati. V sokolski dvorani je bil ta večer prijateljski sestanek kateri je bil jako dobro obiskan. Na dan shoda bili so razen banketa v veliki dvorani „Narodnega doma“ še častni večeri v sokolovi telovadnici, pri Frincu in pri Hafnerju.

— **Slovensko gledališče.** Vodstvo slovenskega gledališča razglasilo je te dni svoj program za prihodnjo gledališko sezono. Gojilo bode zlasti izvirno in pa klasično dramo, v operi pa ostane zvesta laškim skladbam, to pa iz ozirov na angaževano osebje. Želeti bi bilo, da bi slovensko občinstvo podpiralo slovensko gledališče i v prihodnje tako požrtvovalno, kakor doslej.

— **Gimnazijsko poslopje v Kranju.** Novo gimnazijsko poslopje v Kranju, katero je mestna občina z velikimi žrtvami zgradila, se je dne 18. t. m. slovesno storilo.

Ogromna večina kmetijskih delavcev dobiva kar potrebuje za življenje največ v naturalijah, ali pa si jih doma sama pridela. Samo dninarji, če so oženjeni, dobivajo samo plačo v gotovini. S tem je večina kmetijskih delavcev preskrbljena za hrano, kar je velike važnosti, ker se cena raznih živil na trgu vedno menja. V gotovih mejah in pod gotovimi pogoji se plača v naturalijah za kmetijskega delavca jako primerna, in bi bilo le na škodo delavcem, ako bi se odpravila, kakor se ponekod zahteva. Ako naj je plačevanje zaslužka deloma v gotovini, deloma v naturalijah koristno, morajo veljati naslednja načela: 1. Dajati je samo naturalije, katere more delavec ali direktno porabiti ali pa v lastnem gospodarstvu v svrhu daljnje produkcije (živila, kurivo krmo itd.); 2. Naturalije morajo biti tako po množini kakor po kakovosti primerne delavčevim potrebam in dati se mu morajo ob času, ko jih more porabiti; 3. Za tiste potrebščine, katere si more delavec le z velikimi težavami in znatnimi troški poskrbeti, a jih potrebuje na vsak način, mora vsekako skrbeti delodajalec.

Za tista kmetijske delavce, kateri so sami posestniki in katerih daje njih posestvo kar potrebujejo naturalij, je plačevanje v naturalijah jako majhnega pomena, če jim že ni na škodo, ako so namreč primorani dobljene naturalije prodati.

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

Mandarin ogledaval je pahljačo in čital verze z glasom, v kojem se je kazalo začudenje, krasota teh verzov bila je namreč v godbi besedi in umetnosti ritma, ki se ne da posnemati v nobenem drugem jeziku kakor v kitajskem.

„Ali si naslikal to sam? In te verze si sam napisal zraven in je zložil?“ prašal je mandarin.

„Vse je delo mojega sina.“

„Ti verzi tudi? Kje jih je vzel?“

„Zložil jih je.“

„Vzamem to pahljačo“, rekel je mandarin in nepršaše, koliko stane, podal je očetu pest novcev. Potom sem ga slišal oditi. Razgrnil sem prav malo, le za dva prsta, zastor in pogledal za njim. Ustavil se je pri nosilnici, podal dami pahljačo in jej čital moje verze.

„Očarana sem,“ rekla je in koprneči njen pogled zažaril je náme in godba njenega glasa in duh njenega šopka prihajal je kot vetrič k meni. Nato je poštel oče denarje; položil je toliko, kolikor je pahljača stala, na mizico, z ostalim šel je na ulico in vrnil to mendarinu.

„Preveč ste dali,“ rekel je suho.

„Ali ti verzi stanejo mnogo več, ker dajem sedaj.“

„Prodajem pahljače in ne verzov.“

„Daj ta prebitek svojemu sinu.“

„Nema nobene kupčije na svoj rovaš. Pomaga mi le slikati.“

Dama dotaknila se je s šopkom glave mandarinove in kot bi mu bilo zašepetalo dišeče cvetje voljo krasne žene, povrnil se je z očetom v prodalnico in rekel: „Poslušaj me, starček. Zdi se mi, da je sin tvoj dobro odgojen; sestava te pesni ni lahka, niti običajna, pisava je nad mero elegantna, slikarija izraža fin čut in ukus. Zanima me ta mladenič. Koliko je star?“

„Devršil je danes sedemnajsto leto.“

„No, kaj bi rekel ti, ko bi ga jaz vzel k sebi? Bi ti li ne bilo žal ločiti se od njega?“

„Mislim kakor prislovica, ki pravi: V detskej dobi so ljudje podobni ptičem, živčim skupno v gozdih. Ko dorastejo, leti vsak na drugo stran.“

„Hvalim te zaradi teh misli. Torej ga pošlji k meni takoj jutri. Jaz sem namestnik Panju. Če bode tvoj sin, kakor si ga mislim in če bode hotel, naj živi v mojej hiši. Imam deco, katerej bode njegova družba koristna. On sam lahko napreduje v modrosti v mojej hiši, mnogo pametnih môž zahaja k meni. Sam vpeljem ga nekda na pot življenja. V ostalem ti ga ne jemljem, ne bo imel k tebi daleč in lahko te obiskuje po tvojej želji.“

„Hvala ti in sreča,“ poklonil se je moj oče globoko. Mandarin in njegova žena sta odšla in ostalo ni za njima ničesar kakor fin duh cvetice „lan“ in svitla zarja na dnu mojega srca.

Drugega dne podal sem se na pot in srce mi je tolklo slasti, ko sem v solnci zagledal visoki dom mandarinov se stolpi, pokritimi z zlato streho, pod katero so se zibali zvonovi, ki so v tem trenutku zvonili kakor odmev pomladne nevihte. Mislil sem na ono, ki je bivala v teh ponosnih stenah iz belega mramorja, in zdelo se mi je, da so prerevne v primeri z onim krasom, kojemu so bile v stanovanje odločene. Mandarin Panju sprejel me je prijazno. Napravil sem vidno dober utis, kajti pozval me je, naj obedovam z njim. Potem je poklical svoje otroke, in mi rekel, naj se bavim z njimi. Ljubil sem jih takoj zaradi njihove matere. Pripovedoval sem jim pravljice, vozil se z njimi na ladiji, z njimi plel vence najbolj različnih in najbolj čudnih podob, kar jih je zelo zanimalo. Peljali so me potem v stolp, kjer je njihov oče hranil svoje orožje, krasne obleke in množino starih posod iz porcelana. Nikdo nema pojma v Evropi o krasu in dragocenosti teh vaz; Kitajci jih skrivajo pred tujci, da bi jih ne oskrenule oči barbarov, in zakon kaznuje izdaco, ki bi se pregrešil tako daleč in jih prodal Nekomu ali pa odnesel za mejo. — Bil sem očaran od lepote teh zbirk. Tako mi je potekel dan in na večer pozval me je Panju v vrt z željo, da bi mu kaj zapel. Imel sem svojo agatovo lavto s saboj in šel sem z boječim korakom k paviljonu, kjer me je pričakoval. Stoletni orehi širili so tam senco in trpek duh. Temnomodra voda umetnega jezera, pokritega z vodnimi lilijami, šumljala je tiho pod

oknom paviljona in nasproti na malen otoku stal je nehak šotor iz ebenovega droga in gazovih zastorov, ki so so blestili kakor ivje. Za šotorom zahajalo je solnce v gozdek modrih potonik, in rudeči njegovi žarki odsevali so na prozornem zastoru šotorovem čarobno-krasno postavo dame, v której sem spoznal takoj ženo mandarina Panju.

Nisem se upal privzdigniti pogledov svojih, s tresočimi prsti prijel sem za strune in zapel nekoliko verzov nesmrtnega pesnika Li-tai-pe, ki se glasé nekako tako! „Večer zagrinja užé zemljo v mrak. Jaz stopam z gore sinje in tiho spremlja polna luna obotavljajoč se moj korak. Ogledam se, da bi pogled moj premeril dokončati pot, pa nočna para zavila je kraj užé v zagrinjalo . . . Tu šepeče gosti bambus. Tajnostno skriva nizko koč v temno senco. Tam čaka prijatelj. Hitim po ozki stezi, cvetoča trava dotika se svilnate svoje obleke z nežnim šumenjem. O bodi pozdravljen, prijatelj! S teboj hočem prazniti kozarec tje do časa, ko obledévajo zvezde! S teboj hočem peti pod simsko cesto, belo megljajočo. Peti hočem pesen vetra, ki piska po borih!“

Nisem pel dalje, bil sem nehotè pogled povzdignil in videl sem za meglami gazovih preprog ženo mandarino, kako je stala z obema rokama od hrepenenja proti meni razprostrtima! Pozabil sem besedi velikega pesnika v trenutku. Lastna moja čutila prevzela so me preveč in sé strastnim ognjem zapel sem te besede, spremljajoč jih z akordi svoje laste:

„Ne veje po borih nočni veter, sapa modrega nebesa piše v moj obraz in mi šepeče, kaj krije safirov obok v globini pred smrtnim očesom. Kolikor živi na zemlji žen, toliko je na nebu dragocenih vaz in iz vsake vspenja se čarobna cvetica. A veliki dom iz opala je luna, v njej premišljuje večni modrijan in sodi, čegava je vsaka cvetica . . . Pred seboj vidim belo vazo, dviga se kakor šotor, njene stene so prozorna zagrinjala, tam koprni cvetica meni namenjena od žeje v žalostnem plenu. Meni si namenjeno, ti čudo prekrasno, jaz te iztrgam tvojim krutim trinogom!“

Komaj sem izpel te besede, čutil sem živo norost svojega obnašanja. Tresel sem se na celem životu. Mislil sem, da me Panju k smrti obsodi zaradi moje nečuvence srčnosti in smelosti. Tada v največe moje začudenje rekel je mirno in laskavo:

„Glas tvoj je zares prijeten in s pravim razumom pel si to pesen Li-tai-pe. Ne daj se motiti zaradi tega, da si pozabil na daljne kitice. Pripisujem to tvojej bojazni. Hvalim tvojo skromnost, ničesar ne sovražim bolj pri mladeniču kakor drzno obnašanje.“

Je-li bilo to mogoče? Preslišal je mojo blaznost? Ali je bila to velikodušnost? Ali je imel z menoj potrpljenje kakor z detetom in dal mi le ukor? Sodil sem poslednje. Bil sem ginen, padel sem k nogam in vlile so se mi solze. Panju vzdignil me je prijazno in rekel: „No, ali ti ugaja pri meni? Torej ostaneš v mojem domu.“

Tako sem bil torej sprejet. Še tisti dan poročil sem o tem očetu in mu poslal mal dar, ki ga mi je Panju izročil zanj. Po laskavem obnašanji mandarinovem pogledal nisem nikdar proti belemu šotoru, prisegal sem si, da na ženo svojega dobrotnika niti ne pomislim, da bodem delal in dolžnosti svoje strogo izpolnjeval. Ni bila to prazna obljuba, ravnal sem se po svojem sklepu in življenje moje teklo je dolgo mirno. Napredoval sem v vedah, pisel sem verze, slikal, podučeval, bavil se z deco svojega dobrotnika in več se nisem spominal ali vsaj razmerno hladno in pametno njegove žene. Bil sem prepričan, da sem pregrešno motil samega sebe, ko sem si hrepeneče njene poglede in koprneči izraz razlagal tako noro. Sicer se pa nikdar nisem sešel z njo. Nihče v hiši niti besedice ni o njej zinil, deca se ni pogovarjala o njej nikdar. a srčnosti imel nisem, poprašati koga po njej. Čez nekoliko mesecev rekel mi je Panju: „Ali bi ne hotel obiskati svojega očeta? Delal si mnogo marljivo, da bi se oddahnil. Bliža se slavnost cvetic, užij ta dan v svoje veselje.“

Sprejel sem hvaležno njegovo ponudbo. Na večer pred dnem svojega odhoda sprehajal sem se po vrtu. Podal sem se k jezeru, proti kateremu se je raztezal bujni travnik. Solnce je ravno zašlo in celo nebo plulo je v temnem rumenilu. /topil sem se v ta krasni pogled. Tu me vzdrami dekličji smeh, podoben žvrgolenju mnogo ptic. Ustavim se osupnen. Pred menoj sedela je žena mandarinova, oblečena v temno-vijoličasto obleko, katera je še bolj poviševala bolest njenega obličja, V roki imela je svojo pahljačo. Oči njene bile so obrnene k nebu. Devoyke njene spuščale so na zlati niti zmaje iz rudečega in modrega atlasa, katerim so srebrne, nežno rožljajoče verižice visele iz žrela.

(Dalje sledi.)

Novice.

— Osebné vesti. Umirovljena sta gg. Nikom Ravnihar, c. kr. sodni pristav v Postojini, in Ivan Žerjov, c. kr. okr. sodnik v Tržiču. — Gosp. Mihael Novak, c. kr. okrajni sodnik v Senožečah, je imenovan deželnosodnim svetnikom in predstojnikom okr. sodišča v Senožečah.

— Imenovanja v pravosodju, potrebna vsled uvedanja novega civilnopravnega reda, so se deloma že izvršila in niso za nas Slovence kar nič ugodna. Pravosodni minister grof Gleispach je tu zopet pokazal, kako upliva na vse njegove ukrepe njegovo politično mišljenje. Na Koroško je poslal samo jednega, slovenščine zmožnega svetnika, na Primorskem je povod protežiral Italijane, na Kranjsko je poslal več nemškutarjev, v Mariboru je razen jednega Slovenca nastavil same nemškutarje kot svetnike, celjsko okrožno sodišče pa je postalo pravi nemškonacijonalni tabor. Ako hoče Badeni, da ga naj podpirajo Slovenski poslanci, je pač pred vsem treba, da odstopi minister grof Gleispach.

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 8. do 21. septembra poslali: Gg. vojaki domobranci, prenočujoči na vajah v mengiški šoli, 1 gld. 50 kr. — Podružnica Gorenjska dolina 44 gld. 75. kr. v katerem znesku je letina, nabirek pri občnem zboru, dar g. J. Nagu 50 kr. in

katerim je pritrjen tudi termometer (toplomer). Če potopimo tako pripravo v mošt, ki se ima preiskati, pokaže nam istočasno, koliko odstotkov sladkorja in koliko topline je v moštu.

Ker postaja mošt pri nižji toplini (kadar je hladneje) gostejši, pri višji pa manj gost, je potreba, da se popravi sladkorni odstotek vselej, kadar nema mošt zahtevane topline 14°R ($17\frac{1}{2}^{\circ}\text{C}$). Ta poprava znaša približno $\frac{1}{10}$ sladkornega odstotka, katero treba odbiti od napovedi moštne tehtnice vsako stopinjo nad omenjeno normalno toplino 14°R . Ker so te razlike, kakor vidimo, zelo majhne, jih je brez skrbi prezirati, kadar gre za malo termometerskih stopinj; vendar pa priporočamo, naj se raje rabi moštna tehtnica previdena s termometrom, da se zagotovi, da ni prevelikega razločka v temperaturi in da se, če treba, izda poprava. Zraven tega pa je taka moštna tehtnica tudi natančnejša zložena in je lažje čitati stopinje z nje, ker je lestvica daljša in so razdelki bolj ločeni drug od drugega. V grozdju se opazuje sladkorna vsebina po sledečem načinu: Kadar gre za to, da se določijo sladkorni odstotki v moštu, to je v že zmaščenem grozdju, zajeti je iz čebra, v katerem se nahaja mošt, s pripravno posodo blizo jeden liter, ki se pretoči skozi sito ali skozi debelo tekano blago, da se od soka ločijo lupine, peclji, pelke ali druge trde ali vlačne stvari, ki so morda v njem obtičale. Predno se pa vzame tako poskušnjo iz posode, treba mošt dobro pomešati, da postane ves enakomeren. Prevažno pa je tudi to, da ni morda že začel vreti (kipeti) mošt, ki se ima preiskati; kajti potem bi bile napovedi moštne tehtnice gotovo napačne. Preiskavati je vedno svež, ne zavret mošt. Poskušnjo ali uzorec mošta je vliti v steklen cilindar, kakoršen se rabi za alkoholometer, 50 ctm. visok, od zgoraj 5 ctm. širok, ki drži okoli $\frac{3}{4}$ litra in napolniti ga je do 2 centimetrov pod zgoranjim robom in potem pustiti, da nekoliko minut počiva. V tem času se poleže večji del gostih in vlažnih snovij in tudi kar je morda trdih snovij ušlo pri pretakanju v posodo in katere bi zakrivile, da bi opazovanje na moštni tehtnici ni bilo prav natančno.

(Konec sledi).

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

Zdelo se je, da mečejo zmaji zvezde. Žena mandarinova ni delila glasne radosti devotk, gledala je z žalostnim očesom za atlasovimi podobami, ki so se zgubljale v večerni megli in čul sem, kako je šepetala: „Tako minejo rože in azurne sanje naše mladosti v megli zmote.“ Vstala je in mignila svojim devotkam, da bi se nehale igrati. Počasi so se zbrale krog mene. Zdelo se

je, da me stoječega v senci osamelega drevesa ni videla nobena izmed njih. Prišle so mi tako blizu, da je zašumela njihova obleka ob mojej nogi, a zapazila me nijedna ni. Le pogled žene mandarinove šel je mimo mojega obraza, pa le kakor po naključju. „I ona“, mislil sem, „ne vidi.“ V tem trenutku padlo mi je nekaj k nogam. Bila je pahljača, katero je bil kupil mandarin pri mojem očetu. Zbolelo me je v srci, zdelo se mi je, da me dama zaničuje, da je zagnala nalašč zagledavši me pred mojimi očmi proč stvar, ki je izbajala od mene. Bil sem raztužen do smrti. Nisem se ganil, dokler se ni izgubila s svojimi tovarišicami v vrtu. Pobral sem pahljačo. Bilo mi je razkošje, dihati iz nje vonj, ki jo je obdajal zaradi dotike njenih rok. Hotel sem je pritisniti k ustnam. V tem trenutku videl sem, da je bila počez popisana čez moje verze. Pisava je bila elegantna, toda zastarala, nihče ni pisal več tako, in jaz bi tudi ne bil znal brati, ko bi po naključju ne bil proučil poslednji čas starodavne listine. Čital sem naslednje besede: „O snežnobela, mehka svila, kakor blesteče ivje, lepo dišeča po rožah! Roka prijateljska ti je dala obliko polne lune, naredivši pahljačo iz tebe. Ti vsak čas čaraš prijetno sapico, kedarkoli te poželi moja roka. Postala si moja zvesta tovarišica, naj bivam doma, naj blodim po vrtu. Ti bi me gotovo karala z nehvaležnico, ko bi te zimski čas zagnala proč, ko ni treba tvojega hlada. Jaz nesrečnica imam pa vendar-le tako usodo. Bila sem prijetni vetriček prijatelju, ki se je čutil zapuščenega v širnem svetu. Torej pozabljenje je moj delež! Mingea.“

Besede te prisilile so mi solzo v oči. Bile so odmev zapuščene ljubice cara Ceng-ty. To ni bila le pesniška igrača, bilo je to očitaneje od Mingee, bili so to njeni vzdih! Tedaj se nisem motil, ljubila me je! In ime jej je torej bilo Mingea. Napravilo je náme vtis, kakor kedar vshaja zvezda. Sreča moja padla mi je kakor gromna teža na srce. Kaj mi je bilo sedaj početi?

Iz mojega premišljevanja vzdramil me je lehak korak. Zagledal sem jedno izmed devotk. Vračala se je in iskala nekaj v travi. Gotovo pahljačo svoje gospé. Razumel sem vse. Zaradi tega pisala je Mingea s to zastaralo, za nepoklicane neumévno pisavo. Moja pahljača bila jej je draga. Dale mi je časa prečitati njene verze in zahtevala jo zopet. Položil sem jo pod drevo in se skril v grm. Devotka je našla pahljačo, a jaz sem ostal do jutra v vrtu. Bdeč sanjal sem o Mingei. Za rana podal sem se na pot k očetu.

Zelo se je razveselil, ko me je zagledal, izpraševal me je iz raznih predmetov in stavil vprašanja tako, da bi po mojih odgovorih mogel soditi o zrelosti moje sodbe in o smeri mojih misli. Zdelo se mi je, da je bil z menoj zadovoljen, kajti rekel mi je, da se mu sedaj zdim užé mož, ne več dete.

„Po mojih mislih si trezen in brez strasti,“ rekel mi je, „in hodiš pot modrosti.“

Zarudel sem, vest mi je očitala, a molčal sem.

„Povedal ti bom nekoliko o tvojej materi“, nadaljeval je oče, „dobro je, da znaš zgodovino svojih roditeljev. V ostalem bode ti tudi v poduk.“

Bil sem željen poslušati ga.

Peljaj me je pred staro preprogo, ki je bila v senci v ozadji prodajalnice. Pomnil sem to preprogo od najnežnejše mladosti. Mnogo in mnogo ljudi bilo je užé prosilo očeta, da bi jim jo prodal, toda branil se je vedno odločno in trdovratno. Bila je nenavadno umetno nenarejena. Slikarija na njej poročevala je vrt z jezerom, v katerem so nenufari vseh barv cveteli, a v ozadji bila je zlato-bliščeča palača. Pod potonkinim drevesom sedela je krasna devotka in se igrala s pavom. Oče pokazal je nánjo in rekel kratko: „To je torej tvoja mati.“

„Kaj“, vzkliknil sem, „tako je krasna bila? Ali je umrla zgodaj? In sam si naslikal njeno podobo?“

„Nisem je naslikal na tej preprogi. Prinesel sem jo iz zapuščene hiše, v katerej je umrl nek star mož. Ni imel dečev in dolžan mi je bil nekaj denarja. Vzel sem si preprogo v soglasji z uradi. Sicer ti pa nisem rekel, da je umrla tvoja mati.“

„Kje tedaj je?“ vprašal sem radostno.

„Tukaj“, odgovoril je in pokazal sem na sliko.

„To je njena podoba, ali kje je ona sama?“

„Kaj bledeš zaporedoma o podobah? To tukaj je tvoja mati sama in nikaka njena podoba.“

„Poslušaj torej pojasnilo. Enkrat sedel sem tu v somraku na tem nizkem sedežu ves pobit. Bil sem zaprl prodajalnico in čutil se tako zapuščenega od celega sveta, da mi je bilo tesno. Bil sem obupan in sposoben vsake neumnosti. Poskusil sem takrat prvič in zadnjič v svojem življenji delati verze. Moj tedanji duševni stan opravičuje vse. Ni bilo dosti jedne smešnosti, venčal sem jo z drugo. Recitoval sem tisto na glas, kar sem bil zložil, in bil sem do solz ginen. Pri tem vpiral sem oči na preprogo, kajti pesen moja opevala je naslikano devotko — jedino, katero sem sploh poznal. Tu se je hitro genila podoba, devotka začela se je glasno smijati.

Bil sem tako osupnen, da se nad čudežem niti zavzel nisem. Devotka pa je ostala, odgnala pava od sebe in rekla sè slabim glasom, stegnivši proti meni roko: Ti ubogi človek! Čutim s taboj, umiram od dolgega, časa, kakor ti. Večno sem v družbi tega glupega pava. Kako si me zabaval! Pojdi k meni!“

Pozabil sem na učinjeno razžaljenje in prijel jo za roko, ki je bila mehka kakor perje pava, katerega je ravno oponašala devotka. V trenutku bil sem kakor od tajne moči od tal privzdignjen in stal sem na strani devotke pod cvetočimi potonikami. Slikani horizont začel se je globočiti in imel sem občutek, kakor bi padal v propad. Vrtelo se mi je v glavi. Pa to je prešlo hitro. Slišal sem ptice peti in voda v jezeru je šumljala. Vse je dihalo resnično življenje. Devotka peljala me je v palačo in mi rekla mej potjo, da se zove Laochin. Ne vem, zakaj mi je to takoj povedala, nisem je prašal za to.

Laochin pela mi je koj najkrasnejše pesni in igrala pri tem na lavto, katero ti sedaj imenuješ svojo. Potem me je vprašala, ali bi hotel pri njej ostati. Čutil sem, da je prišla doba maščevanje zasmehu, ki je veljal mojim verzom in odgovoril sem, da bi bil pripravljen za daljše bivanje, ko bi mi dala zagotovilo lepše zabave kakor so te pesni, katere sem bil ravno slišal. Zarudela je od jeze, potem pa udarila v odkitrosrčen smeh. „Dobil bodeš lepšo zabavo, nevljudnež“, rekla je ter me peljala v sosedno dvorano, odprla okno in mi velela, naj pristopim. Tu sem vzkliknil od začudenja, katerega nisem tajil dalje. Skozi to okno videl sem namreč celi svet kakor mapo pred saboj ležeč. Nisem videl le pokrajin, ampak tudi notranjost mest, hiš in kar je bilo najzabavnejše, notranjost ljudi! Slišal sem, kaj so govorili in videl ob enem, kaj so mislili. Nisem mogel dolgo gledati, glava šla mi je na okrog.

„No, ostaneš?“ vprašala je Laochin.

„Na veke sem tvoj!“ vzkliknil sem.

„Dobro!“ radovala se je in potem pridejala: „Moram te pa varovati. Celemu svetu si neviden, kedar gledaš skozi to okno, pa le dotlé, dokler nikogar z vzvišenega svojega stališča ne ogovoriš. En vzklik, ki bi veljal komu izmej mimo gredočih in — sen tvoj je izsanjan. Bila bi potem na veke izgubljena drug za drugega.“

Zahvalil sem se usodi, da morem biti pod tako lahkimi pogoji srečen. Slavila sva takoj svatbo, in čez tri dni imela sva se v resnici rada. Ne morem se brez hrepenečega vzdihla spominati tedanjega življenja, teklo mi je kakor sanje polno šaljivih in prijetnih prizorov. Kako dolgo sem živel v deželi bajke na strani krasne Laochin, ne znam določiti, ker niti mislil nisem na to, da bi štel dni, kar bi bilo v ostalem dosti težko, kajti bil je prav za prav dan brez presledka. Solnce tam nikoli ni zahajalo. Moralo je biti čez eno leto, kajti Laochin porodila mi je tebe in užé si se začel skoraj razumno po okolici razgledavati, ko me je usodni dogodki, ali lepše rečeno, lastna moja neumnost moje sreče oropala.

Moram ti povedati, da sem se začel držati za velikega filozofa, gledajoč s svojega očarovalnega okna na ljudski svet, zdel sem se sam sebi neizmerno vzvišen. Z zaničevanjem gledal sem na to pehanje, to vrvenje, te vedne hlimbe in laži človeške družbe. Čutil sem se, kakor pravijo, iz popolnoma drugega testá. Pozabljal sem, kako lahko mi je bilo varovati se vsega tega, ker nisem imel nikakega zanimanja na zemskem svetu in ker prav za prav moj jaz ni prišel v nikako dotiko in razmero z ostalimi ljudmi. Mojo domišljavost zadela je kazen. Smijal sem se redno nečemurnosti drugih, a lastna moja prevzetnost privela me je do pada. Enkrat namreč, ko sem skozi okno gledal in tebe pestoval, padlo mi je v glavo, pokazati ti ulico, v katerej sem živel prej. Tu vidim prav zraven naše hiše devotko, razgovarjajočo se z mladim možem. Prosil jo je njene naklonjenosti. Videl sem, kako jej je srce skakalo od radosti in triumfa, in slišal tudi ob enem, kako je legala hladnost.

„Nisi prvi, kateri mi govori takó“, odgovorila je lakonično. „Navajena sem slišati podobne reči, kjer koli se pokažem.“ Mladenič je pobesil glavo in videl sem, kako si je mislila v skritem kotičku srca: „Cénil bode moja ljubezen tem bolj, ko se uveri, da me tudi drugi cenijo visoko. Izmislim si nekaj, kar me naredi zanimivo.“

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebnosti.** Okrajni šolski nadzornik g. Jos. Kožuh v Kopru se je odpovedal službi nadzornika. Mesto njega je imenovan gosp. Fran Finšgar v Kopru. — Realni profesor v Trstu g. Viljem Urbas je stopil v pokoj. — Gosp. dr. Pavel Varda v Gradci je namesto premeščenega dr. Bončke imenovan c. kr. okrajnim zdravnikom v Ljutomeru. Sodnimi pristavi so imenovana avskultanti: gg. L. Ledenig v Kočevje, dr. S. Hrašovec v Velike Lašče, B. Bsžek v Škofjo Loko, Fr. Regaly v Kamnik, dr. A. Furlan na Vrhnjko, J. Doljan v Črnomelj, O. Cernstein v Kočevje, A. Kremžar v Kostanjevico, A. Seliškar v Trebnje, J. Roth v Krško, A. Mejáč v Ribnico, O. Vidic v Radeče in dr. Mohovič v Idrijo.

— **Umrl** je v Hajdini umirovljeni kapelan g. Jakob Vindiš, star šele 27 let.

— **Podpore.** Cesar je podaril gasilnemu društvu v Polhovem gradu 80 gld., v Hruševji 60 gld., v Dolskem 60 gld., v Gradcu 80 gld., in v Mostah 100 gld.

— **Loterija „Glasbene Matice“.** Srečkanje se bode vršilo tekom meseca oktobra. Ker ima služiti čisti dobiček te loterije v korist odličnemu našemu Glasbenemu zavodu, naj bi rodoljubi čim prej pokupili, kar je še srečk na razpolaganje. Krasni dobitki so razstavljeni v društveni hiši v Vegovih ulicah.

— **Slovenska krščansko-socijalna zveza v Ljubljani,** se je ustanovila in je svoja pravila že predložila vladi v potrjenje. Zveza bode združevala delavske sloje. Namen ji bo, izobraževati delavce, prirejati jim poučna predavanja in zabavne shode ter jim omisliti večjo knjižnico in čitalnico.

— **Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.** Vlada je pred kratkim razpustila odbor delavske zavarovalnice. Razmere pri tej zavarovalnici so nečuvne in zadnji čas je, da pride vodstvo v druga roke. Nove volitve v odbor vršile se bodo menda meseca oktobra ali novembra. Ako bi se Slovani združili, imeli bi lahko večino v odboru. Žal da tudi letos ni nič slišati o organizaciji slovenskih volilcev.

— **Notarska zbornica.** Vsled resignacije predsednika notarske zbornice dr. Jerneja Zupanca izvoljen je bil začasnim predsednikovim namestnikom g. notar Ivan Gogola.

— **Podporno društvo „Radogoj“** je za prihodnje šolsko leto razdelilo mej slovenske vseučilišnike 12 ustanov in izrednih podpor v skupnem zneku 1495 gld.

— **Peronospera ali strupena rosa** ter način, kako se tej bolezni obraniti. Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču, Maribor 1897. Založilo bralno društvo „Edinost“. Natisnila tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— V tej poljudno pisani knjižici je natančno popisano, kako trsje obraniti strupene rose. Priporočamo knjižico prav toplo, Izvod volja 10 kr., kdor več izvodov naroči, jih dobi cenejše. Naročila je pošiljati A. Kosiju v Središči.

— **Za nabiranje in pokončevanje hroščev na Kranjskem** leta 1897. je dež. odbor dovolil občinam nagrade

in sicer: v Kočevskem okraju skupaj 42 gld. 85 kr., v krškem okraju skupaj 50 gld., v kranjskem okraju skupaj 187 gld. 50 kr., v kamniškem okraju skupaj 82 gld., v ličijskem okraju skupaj 41 gld. 62 kr., v logaškem okraju skupaj 47 gld. 10 kr., v novomeškem okraju skupaj 101 gld., v postojnskem okraju skupaj 34 gld. 13 kr., v radovljiškem okraju skupaj 86 gld. 80 kr., v črnomaljskem okraju 73 gld. 17 kr. in v okraju ljubljanske okolice 95 gld. 87 kr.

— **Volitev v davčne komisije.** Predsedstvo trgovinske in obrtniške zbornice se je močno zavzelo za koristi davkoplačevalcev in priredilo tudi volilske shode, da se davkoplačevalci izberejo zaupanja vredne in zanesljive zastopnike v dotičnih davčnih komisijah, žal da je indolentnost interesovanih krogov tolika, da se za volitve le malo menijo. V komisijo za odmerjenje dobitkovine kandidujejo v II. razredu sami Nemci, Slovenci pa imajo čast, biti njih namestniki!

— **Zviševanje uradniških plač.** Listi poročajo, da misli vlada državnim uradnikom z dnem 1. januarja 1898. zvišati plače. Stvar se že dolgo zavlakuje in čas bi bil, da se uredi.

— **Regulačni načrt za ljubljansko mesto** je vlada potrdila izvzemši tri točke, nanašajoče se na nekatere novoprotjektovane ceste. Obč. svet ljubljanski je v zadnji seji sklenil, da se ne pritoži proti vladni odredbi, vsled česar je regulačni načrt zadobil zakonito veljavnost.

— **Tržaški škof Šterk in poreški škof Flapp.** Laški listi so poročali, da je mej tržaškim škofom Šterkom in poreškim škofom Flappom nastal razpor, ker je škof Šterk v svoji škofiji nastavljal kaplana Vrbko, katerega je bil škof Flapp suspendiral, in poročali so tudi, da bode o stvari sodila posebna kongregacija škofov. Tržaški ordinarijat je na to oficijelno izjavil, da je škof Šterk kapelana Vrbko nastavljal dogovorno s škofom Flappom.

— **Koroški Bauernbund,** društvo, katero ima namen, loviti slovenske kmetovalce v zanjke nemške liberalne stranke, je priredil v nedeljo v slovenskem sv. Jakobu pri Celovcu shod, na katerem je govoril tudi baron Rokitsky iz Gradci. Ta slovanski renegat igra na Štajerskem krščanskega kmetškega voditelja!

— **Koroški dež. predsednik Schmitt-Zabierow** je te dni praznoval petdesetletnico svojega službovanja; nekaj dni potom je bil na humberski cesti razbit njegov realif-spomnik, kateri mu je bil podignut pred nekaj leti po prizadevanju okr. glavarja Mac Nevina a zoper voljo slovenskih davkoplačevalcev.

— **Varujte lastovke!** Vsako leto prihaja manj lastovk v Avstrijo. V krajih, kjer so bile prej na vsaki hiši te prijazne ptičke, jih je bilo letos jedva par ducatov. Zlasti malo lastovk je bilo na Štajerskem, Sp. Avstrijskem, Moravskem in v Galiciji. Požrešni Italijani pa neumne mode pomore največ prijaznih lastovk, ki so dognano tudi jako koristne učitelji, zabičite šolarjem, naj varujejo lastovičja gnezda!

— **Rubežnika ubili.** Dne 15. t. m. je bila rubežen v hiši Vase Djaniša v Daruvaru na Hrvatskem, ker je poslednji ostal dolžan na davkih sedem goldinarjev. Ker dolžnik ni imel družega, zarubili so mu dve kozi, in mu jih odvedli. Vaso Djaniša je prosil naj mu pustijo kozi, ker ju treba za hranitev sebe in svoje družine. A prošnje niso hasnile in občinski pandur je odgnal koze saboj. Djaniša je šel za njim; ko pa sta bila na samem, pograbil je prvi puško občinskega sluga in ga ustrelil v prsi, da je takoj obležal mrtev; kozi pa je vzel Djaniša domov. A še tisti dan odvedli so ga žandarji v zapor, kjer ga čaka kazen.

— **Kupčija z dekleti.** Iznova se poroča, da je prišel z Ogrskega v Zagreb neki žid v spremstvu z mladim dekletom. A že na kolodvoru drž. železnice so ga prijeli. Izvedelo se je, da je privabil dekle k sebi s tem, da jej je obljubil, da

Pred čitanjem odstotka sladkorne vsebine v moštu moramo nekoliko trenutkov počakati, da se tehtnica popolnoma umiri, potem znižamo oko, dokler ne dosežemo vodoravne gladine moštovega površja v cilindru; zaznamimo prvo nad to gladino stoječo številko, potem jej doštejemo toliko razdelkov na lestvici, kolikor jih je do gladine oziroma do moštnega površja. Kakor potegnemo tehtnico, ki je prividena s toplomerom, iz cilindra, pogledamo tudi, koliko kaže topline, da naredimo morda potrebno popravo, to je pa samo tedaj potrebno, kadar je toplota za več stopinj različna od normalne 14° R.

Če priporočamo poprej omenjeno previdnost, storimo to zaradi tega, ker smo že večkrat videli prav okorno ravnati z mošno tehtnico in s tem ravnanjem se zgreši lahko za več odstotkov. Zapomniti si je, da ta priprava ne kaže prav do pičice natančno, a če jo rabimo prav, nam vendar približno prav določi vsebino sladkorja, da ne bo niti za četrtingo odstotka razločka, in to zadostuje v praksi. Kdor hoče sladkorno vsebino natančneje določiti, treba, da se obrne do kemika.

Dasi se narejanci trudijo, da izgotovijo zanesljive priprave, da jo preskušajo poprej v kaki kemični delavnici in se prepričajo o zanesljivosti njenih napovedi, ali pa poizvedo morebitne razlike, preden jo rabimo. S pomočjo moštne tehtnice sledimo tako rekoč dan za dnem zoritvi grozdja ter doznavamo sladkorno vsebino, da lahko začnemo trgati, kadar je grozdje doseglo toliko sladkorne vsebine, kolikor je ima navadno največ v dobri letini. Za tako določevanje natrgati je 2 do 3 kilogr. grozdja, na katerem se je rosa že posušila, orobkati in zmastiti same jagode, da se iz njih iztisne čist sok. Lupine, peclji in pelke se ločijo od mošta s tem, da se vse skupaj vloži v vrečo (žakelj) iz močnega platna in od obeh strani skupaj stiska, dokler se izcedi zadnja kaplja soka. Namestu take vreče rabi se tudi lahko mala stiskalnica, ali se bolje ameriška stiskalnica. kakoršno rabijo za maščenje sadja, Obrane jagode — brez hlastin in pecljev — se vložijo v lij te stiskalnice; ko se zgoraj zasukne držaj, zmasti v pripravi nahajajoči se vijak grozdje, tako se sok odceja pri strani v podstavljeno posodo, od spodaj pa padajo popolnoma suhe tropine v drugo posodo, Na spodnjem koncu je pritrjen vijak, s katerim je uravnati spodnje ustje tako, da stiskalnica naglo dela in da se ne izgubi nobena kaplja soka.

Ameriška stiskalnica je prav pripravna in zlasti dobra tedaj, kadar se hoče naglo določiti sladkorno vsebino moštov iz raznih grozdnih vrst, ter iztiska boljše sok, nego je to možno opraviti z roko; ker je trdno zložena in vsa pocinjena, služi tudi v stiskanje soka iz vsakovrstnega sadja; ker je pripravo lahko razložiti v kose, jo po obrabi lahko popolnoma očistimo; pri strani je z vijakom in ključem tako preskrbljeno, da je lahko pritrjeno k vsaki mizi*.

Tega ni pač povedati, da se mora iz te stiskalnice izcejeni mošt; kakor vsak drugi mošt, v steklenem cilindru poteči, preden vtaknemo vanj mošno tehtnico.

Samo tedaj, če poznamo sladkorno vsebino vina, sodimo lahko o njegovih lastnostih. Zato je moštna tehtnica prevažna priprava kolikor za pridelovalce, toliko za vinotržca. Po sladkorni vsebini združujemo to in ono grozdje skupaj, da dobimo mošt, kakoršnega želimo ali potrebujemo za svoje namene. Vinotržec pa uravna po vsebini sladkorja svojo kupčijo in izkoriščanje mošta. V mnogih pokrajinah se ravna po moštne cene po napovedbah moštne tehtnice, tako posebno ob Renu. Čim več je sladkorja v moštu, tem viša je njegova cena. Lansko leto so na pr. nekateri zunanji kupci v Brdih zahtevali, da ima rebulin mošt 20% sladkorja, drugače so ga zavračali. Če vemo, koliko odstotkov sladkorja je v moštu, določimo lahko, koliko odstotkov alkohola bode v vinu po končanem vrenju; to izračunimo, če stopinje Barbove tehtnice množimo z $\frac{6}{10}$; tako nam da mošt, v katerem je 17% sladkorja, vino, v katerem bode 10% alkohola, mošt z 20% sladkorja a vino z 12% alkohola. V navadnih letinah, dosega navadna črnina v naši Furlaniji 10%. Rebula 11% v prav vgodnih letinah, kadar grozdje popolnoma dozori, do 12%. To alkoholino vsebino dosežajo tudi vina iz prav zrelega Rizlinga, Traminca, Sauvignona, belega in črnega Pinota in Karmeneta.

Ker se pa žal pogostoma ponavljajo abnormalne letine glede dozoritve grozdja, ker bolezni kazé pridelek in ker so vinotržne zahteve čedalje večje, je postala moštna tehtnica v vinarstvu neobhodno potrebna, ker je le z njeno pomočjo moremo na zanesljivi podlagi svoje mošte tako uravnati, oziroma popraviti, da dobimo iz njih taka vina, kakoršna se zahtevajo v veliki kupčiji.

Začasa lanske bendime smo imeli priliko, prepričati se, kako je koristila moštna tehtnica vsem tistim, kateri so jo znali prav rabiti. V naprednih vinorednih deželah jo rabijo obično in zato se tam ponašajo s tipičnimi, vztrajnimi vini, katera so v svetovni kupčiji na dobrem glasu. Naj delajo tudi naši vinorejci tako, seveda prav in razumno, pa bodo gotovo veseli tega napredka.

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

„Le vidiš tu te zaprte duri in ta okna, iz katerih gleda praznota? Moj, kateri je tukaj živel, ljubil me je do norosti. Odbila sem njegovo ljubezen. Zginil je. Morebiti se je usmrtil zaradi mene.“

sistemu stiskalnico za navadno rabo. Ž njo se iztisne mnogo več mošta iz grozdja, kakor z navadno stiskalnico. Tako so nam dali n. pr. Rizling 78, Glera 80, modra Frankinja 86, Karmenet 78, Refoš 83 in Othello 93 odstotov mošta iz dotičnega iztisnjene grozdja.

*) Ta ameriška stiskalnica je na prodaj po 10 gld. komad pri Weisserböck et Schwarz, I. Wildpretmarkt 2 na Dunaju; dobiti jo je tudi po trgovcu z železnino F. Papis v Raštelu v Gorici. — Želeti bi bilo, da bi kak spreten mehanik zložil po enakem

Udaril sem v smeh. Mladenič pa jo je pogledal ljubosumno. „Pripovedujejo pa, da je bil lep,“ rekel je, „ali si ga odbila resnično? Ali mej vama ni bilo ožje dotike?“

„Šla sem predaleč“, mislila si je zdaj devojka. „Treba je, da se mu zopet prilizujem, s tem popravim vse.“

„Lep?“ smijala se na glas. „To strašilo? Imel je prav, da se je usmrtil. Ni bil tak kakor ti, sicer bi bila morda manj trdosrčna. Nánj, prosim, ne bodi ljubosumen! Nijedna ženska bi ga ne bila ljubila. Bil je prepričan, da ga odbije vsaka, da ostane zapuščen celo življenje, da umre brez potomstva. Za tega delj se je usmrtil!“

„Lažnjivka!“ vzkliknil sem razjarjen z vso silo svojega glasú. „Najlepša žena na svetu vzela me je za moža, in glej mojega sina!“

Vzdignil sem te kviško, da bi te ponosno celemu svetu pokazal, pa v onem trenutku ležal sem užé tudi tukaj na nizkem svojem sedeži pred slikano preprogo. Horizont se je skrčil, ptice niso več pele, cvetje ni več dišalo in mati tvoja igrala se je zopet naslikana z naslikanim pavom. Mislil bi bil, da je vse bilo le goli sen, toda držal sem tebe, resničnega, živega in nikakor naslikanega v naročji. Smehljal si se, kakor bi se ne bilo zgodilo nič, in brenkal si z rudečimi prsteci na lavto, katero ti je bila mati malo pred mojim padom na zlatem traku krog vratu obesila, da bi se kratkočasil. To je bilo razun spomina vse, kar sem prinesel iz bajne zemlje, k večemu če k spominom nekoliko onih ran prištejem, katere sem dobil takrat, ko sem priletel ob ta sedež. Začel sem od jeze glasno plakati, kar je privabilo najprej nekoliko zijalistih ljudi in naposled celo ulico. To je bilo izpraševanja in čudenja, kje da sem se potepal tako dolgo, od kod je to dete, kdo mi je dal to lavto in podobne reči. Zadobil sem hitro ravnotežje, sramoval sem se pred seboj svoje slabosti in postal sem toliko filosof, da sem se udal potrpežljivo v to, česar spremeniti mogel nisem. Nikjer nisem povedal živej duši tega dogodka, danes pregovoril sem o tem prvič. Mislim, da se moreš mnogo naučiti iz tega, vsaj spoznaš lahko, da je molčanje mnogokrat prva čednost v življenji, posebno ako se tiče ženske.“

Zahvalil sem se očetu za njegovo pripovedovanje in za poduk, pa kako malo sem si vzel k srcu ravno ta poduk, razvidi se užé iz tega, da sem ga vprašal skoro v istem trenutku, zarudevši do ušes, če ni slišal nikoli o ženi mandarinovej krasnej Mingei, o kakih razmerah živi sè svojim možem in kak vtis je učinila nanj takrat, ko se je ustavila v nosilnici pred našimi durmi in gledala v prodajalnico, mej tem, ko je mož njen izbiral zanjo pahljačo. Srce mi je tolklo, bil sem prepričan, da je oče uganil takoj nesrečno in grešno mojo strast, in čakal sem sè strahom grajalnih njegovih besedi. Pa odgovoril je popolnem mirno: „Vidim, da nisi popraševal v hiši, kjer živiš, po rečéh, ki se tebe ne tičejo, in hvalim te zató. Panju je davno udovec in zvest svojej prvej ženi, neče se ženiti. Pred našimi durmi ustavila se sploh ni

nobena nosilnica. Pahljačo je kupil Panju za svojo malo hčerko a jo je zgubil po poti. Drugi dan poslal je po drugo, katero sem mu izbral po lastnem ukusu.“ — „Nobena nosilnica!“ rekel sem začuden, „ali nisi videl, da se je Panju vselej, ko je šel iz prodajalnice, posvetoval z Mingeo?“

„Kaj imaš zapored sè svojo Mingeo?“ rekel je nejevoljno oče, „nikdar nisem slišal tega imena. Panju šel je sicer nekolikrat iz prodajalnice, pa le za tega delj, da bi videl lepo slikarijo na solnci.“

„Ne govoriva zdaj o tem dalje“, rekel sem na videz miren. „Motil sem se očevidno.“ Potem se mi je vrtelo v glavi. Kako je bilo vse to možno? Zasmejal sem se naposled. „Ali ni moj oče čudak?“ šepetal sem. „Ali ni postal zaradi svoje razmišljenosti pregovor v celi naši ulici? Ali ni bil to najboljši dokaz, kar mi je pripovedoval o mojej materi, da je živel bolj od fantazije kakor pa od hladnega opazovanja resničnosti? Nisem veroval tej bajki. Ali je bila to halucinacija, ali se je delal oče iz mene norca. Poslednja misel me je mučila. Ne, oče ni bil niti šaljivec niti norec. Očital sem si grenko tako sumničenje in bil sem raztužen. Oče vzdramil me je iz misli: „Pojdi ljubi sin,“ rekel je, „in zabavaj se.“ „A kaj ako me ne zabava, kar zabava ostali svet?“ odgovoril sem samosvestno. „Ne govori mi takih reči,“ razgrel se je oče. „Ne delaj izjeme. Sumničim take ljudi. Ravnaj se po onem, kar Mencius pravi: „Živi v soglasji z dobo, v kateri si se porodil.“

Bil sem še neodločen. „Dolgočasiš me,“ rekel je oče. „Davno užé nisem govoril toliko, kakor danes, in to po tvojej krivdi. Delaj kar hočeš. Vidim po tvojem obnašanji, da se ti po tvojih mislih mudi izbrati izvanredno pot življenja. Delaj, kakor razumeš. Ali ta poslednji nauk prejmi od mene: „Veruj, da taki ljudje srečni ne postanejo.“

Zdelo se mi je, da ta malenkost ni bila vredna toliko besedi in da je oče porabil tako rekoč priložnost za modrovanje. Očital sem si zopet zaradi ostre te obsodbe, toda ubogal sem sedaj. Šel sem in zapustil očeta, sedečega pred slikano preprogo v prodajalnici.

Slavnost cvetic bila je užé v polnem teku.

Povsodi so visele girlande, pisani lampijoni, povsodi stale so vaze s šopki, na strehah, oknih, na ulici ob tlaku. Vzduh bil je napolnjen z vonjem in svitlobo. Bilo je šumno, veselo, sijajno po ulicah in hišah. Petje in godba naslajalo je uho. Bila je pomlad v srcih ljudi kakor v prirodi. Tudi moja kri pretakala se je živahnejše, tudi mene navdušila je kmalu občna radost. Hitel sem, kamor se je drvila reka sprehajalcev. Prišli smo k reki. Sivo-modro valila se je mej nizkimi bregovi, pokritimi s cvetočimi vrtovi. Rezale so jo ladije vseh velikosti in oblik. Okrašene z girlandami, napolnjene in pisano oblečenim občinstvom, bile so v mraku podobne te ladije ogromnim šopkom, plavajočim proti morju. Nebo je bilo kakor iz sivega krepa, in v trenutku, ko sem prišel k reki, zažarilo je na njej tisoč brazd, tisoč ognjenih kač, brez šte-

vila rudečih luči. Bil je to umetni ogenj, katerega so ravno zapalili. Bučanje kakor od viharja, donelo je od reke. Bilo je to vrvenje tisoč in tisoč ljudi, ki so se tlačili na mostu, vriskali na ladijah, ploskali na bregu. Bilo je nekaj čarobnega, nekaj vznešenega v tem prizoru; brez prestanka, gostejše in gostejše vzdigale so se iskre proti nebu; zemlja je dežila ogenj na nebo, kakor je ono drugič dež lilo nánjo, zemlja metala je žareče cvetje, pisane zvezde, mala solnca granatovih barev kviško proti sivemu oboku. Bili so to kakor žareči pozdravi, kakor ognjeni poljubi, katere so ljudje pošiljali nebu, zahvaljujoč se za redko darilo spomladi, nastavše iz poljubov, katere je vtisnilo zemlji. Upiraje oči proti nebu, da bi se nasitil krasnega pogleda, šel sem brez posebnega namena. dalje po bregu, in prišel naposled na konec mesta mej vrtove. Po vodi so plavale „cvetlične ladije“, velike barke, v katerih so sedele devojke v okrašenih šotorih iz svile, ali v pozlačenih hišicah, nališpane kakor za slavnost, posute z zlatim nakitom, ovenčane s cvetjem. Ličena njihova obličja smijala so se neprenehoma pri svitu zibajočih se svetilnic, in mnogo igralo jih je na flavto ali lavto.

Obrnil sem pogled od teh na prodaj postavljenih kurtizan, ki so vabile može k sebi, da bi ploveč z njimi po vodi se naslanjevale z ljubeznijo, vinom in duhom parfuma. Prišlo mi je na misel, da bi se prepeljal na drug breg, od koder je bil krasen izlet na mesto.

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebnosti.** Okrajni glavar v Ljubljani Ferdinand marki Gozani je dobil značaj in naslov vladnega svetnika. — Profesor babišstva dr. Alojzij Valenta v Ljubljani je stopil v pokoj. — Kancelijskima ravnateljema II. razreda sta imenovana Avgust Blechschmid pri dež. sodišči v Ljubljani in Ivan Klemenčič pri okrož. sodišči v Novem mestu, kancelijskima predstojnikoma II. razreda pa sta imenovana Jos. Blaž pri okr. sodišču v Ljutomeru in Fran Korderman pri okr. sodišči v Novem mestu. — Nadporočnik domačega pešpolka št. 17 Božidar Gauser je stopil iz vojaške službe. — Učitelj v Šmariji Konrad Črnologar je imenovan konservatorjem.

— **Cesarjev god.** Dne 4. t. m. praznoval se je god presvetlega cesarja po vsi širni monarhiji jako slovesno in vsi narodi in stanovi so se vsaj ta dan združili v želji. Bog ohrani ljubljene nam cesarja Franca Jožefa I.

— **Kopitarjeva slavnost.** Ker se je opustilo pokopališče sv. Marka na Dunaju, kjer je pokopan naš presлавni Jernej Kopitar je sklenila Slovenska Matica v svoji CX. seji dne 10. maja letos, da se njegovi umrjoči ostanki preneso v domovino. Kopitarjevi umrjoči ostanki se slovesno izkopljejo na pokopališču sv. Marka na Dunaju dne 10. oktobra t. l. ob 2. popoldne, prepeljejo v Ljubljano in tukaj pokopljejo pri sv. Krištofu. Slovesni pogreb v Ljubljani bo dne 12. oktobra 1897. ob 4. popoldne z južnega kolodvora.

— **Desetletnica** kljuba slovenskih biciklistov «Ljubljana» in I. narodna dirka se je slavnostno izvršila dne 3. t. m. Udeležba je bila ogromna.

— **Odvetniška zbornica za Kranjsko** ima dne 9. oktobra izredni občni zbor, na katerem se bode razpravljalo o upeljavi posebne uradne obleke.

— **Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani** je dne 3. t. m. priredilo shod pri sv. Križu pod Litijo kateri je bil jako številno obiskan, dne 10. t. m. pa priredi shod pri Frincu v Ljubljani.

— **Trgovska obrtna zadruga v Gorici**, ustanovljena v podporo slovenskim trgovcem in obrtnikom, začne poslovati še ta mesec. To bo važen napredek za goriške Slovence. Prav to društvo utegne podkopati sedanjo prevlado Italijanov na Primorskem.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu septembru 1897 je 78 strank uložilo 20281 gld. 08 kr., 43 strank uždignilo 6628 gld. 62. kr., 19 strankam se je izplačalo posojil 9750 gld., stanje ulog 29855 gld. 68 kr., denarni promet 61246 gld. 31 kr.

— **Razpuščeno društvo.** Tržaško namestništvo je razpustilo socijalnodemokratsko „Delavsko izobraževalno društvo“, v katerem so se shajali slovenski delavci.

— **Okrajno bolniško blagajno ljubljansko** je prevzel mestni magistrat v začasno upravo in poveril vodstvo magistratnemu svetniku g. Šešku, nadzorstvo pa mestnemu knjigovodji g. Trdini.

— **Šolski dom v Gorici.** Za zgradbo lastnega poslopja za slovenske šole v Gorici ustanovilo se je posebno društvo „Šolski dom“, katero je tekom nekaj dnij nabralo blizu 6000 gld.

— **Tržaška zavarovalnica proti nezgodam delavcev.** Namesto razpuščenega načelnštva pri tem zavodu se vrši 6. novembra nova volitev načelnštva in razsodišča. Glasovnice se določijo zavarovanim obrtom po pošti. Delajo se priprave, da se postavijo kandidati. Če ne bodo volilci malomarni, utegnemo Slovenci dobiti večino v tem zavodu.

— **Pešpolk baron Milde št. 17**, katerega vojake ljudstvo še vedno imenuje samo Kunovce, postane deležen posebne časti. zatrjuje se, da vstopi k temu polku član naše cesarske rodovine, da se izuči v vojaški službi.

— **Poročil se je odvetnik v Celovcu g. dr. Alojzij Kraut** z gospo. Anico Graškovo iz Kamnika.

— **Tržaški magistrat** je te dni „popravlil“ vse liste mestnih volilcev in izbrisal jako mnogo taci, kateri imajo volilno pravico. Brez dvoma se je to zgodilo iz političnih nagibov.

— **Doktorjem medicine** je bil v Gradci dne 5. oktobra promoviran g. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški, sin ljubljanskega podžupana.

— **Umrli** je v Gorici sodni svetnik Ambrož Flegar rodom iz Pazina.

— **Pokojni knezoškof goriški dr. Zorn**, čigar oporoko je našel z zapuščino baveči se notar v neki knjigi, je vse svoje ne znatno premoženje zapustil deškemu semenišču v Gorici.

— **V sodu umrl.** Posestnik Ivan Šime iz Orehka je imel pod svojim kozolcem velik sod, v katerem je časih hranil tropine. Te dni je šel Šime v sod, a ven ga ni več bilo, žena ga je našla mrtvega v sodu. Najbrž je moža zadel mrtvoud, mogoče je pa tudi, da so ga plini zadušili.

— **Razkritje spomenika** pokojnemu c. kr. učitelju Antonu Levstiku se je vršilo v Idriji dne 7. t. m. Slavnost je bila jako lepa. Zlasti učiteljstva se je mnogo udeležilo.

— **Samomor.** V nedeljo zjutraj našel je ptičar Groza v gozdu pri Pristavi poleg Tržiča vpokojenega podpolkovnika barona Rütta mrtvega. Zraven mrliča je ležal revolver. Uzrok samomora ni znan.

pelke in ločene lupine. Kadar je mreža pod mlinom navrhana z grozdi, pomakniti jo je sredi korita, pod mlin pa je postaviti drugo mrežo, katera potem deluje najprej. Dva delavca ali tudi delavki vsak na eni strani korita orobkata v malem času že zmaščene grozde na srednji mreži s tem, da jih z rokami drgneta gori in doli po mreži in od časa do časa z močjo mečeta ob njo.

Gole hlastine se poberejo z mreže in pospravijo v koših ali drugih posodah, da se potem sveže ali posušene pokladajo živini kot izvrstna piča.

To delo se vrši prav naglo, da se mreže lahko nepretrgoma prekladajo pod mlinom. Korito je ob straneh na nekaterih mestih prevrtano in po dotičnih odprtinah se odceja mošt v podstavljena vedra, brentače, škafe ali druge priprave posode, lupine pa se posnamejo z vrha in se potem vložijo na mošt v kipelni kadi.

Kdor hoče pospešiti delo, da gre še nagleje od rok, postavi na drugi konec korita še en grozdni mlin, da se napravi več zmaščenega grozdja za robkanje. Tako pripravo je dobiti po prav zmerni ceni in rabimo jo lahko tudi za maščenje belega grozdja.

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

Poklical sem prevoznika. V tem trenutku priplul je mesec iz morja cvetočih breskev. Ob enem z mesecem prikazal se je na reki mal čoln, nenavadno krasen. Videl se je ves iz slonove kosti in srebra, ter bil ves z lilijami in belo cvetočimi nenufari posut. Na čelu zibala se svetilnica v obliki velike zvezde, žarki njeni so bili kakor blesteče ivje, a razun nje gorela je na krovu še cela vrsta malih, belih svetilnic, po obliki lotosovim cvetom podobnih. Med stebri, nosečimi nad krovom posrebrreno streho, igral se je večerni vetrec s snežnobelimi zagrinjali iz najfinejše svile. Pri krmilu sedela je velika, močna ženska, po postavi Tatarka; vesla, bliščeče bisernice, vodile so mlade, belo oblečene robkinje.

„Ali kličete prevoznika, gospod? zaklicala mi je Tatarka, zasukala krmilo in hitra ladija stala je pri velikem kamenu, na katerem sem stal v reki nedaleč od brega.

„Vstopite, gospod“, rekla je Tatarka. „Prepeljemo vas iz prijaznosti na drugi breg, ladija naša je prazna.

Govorila jo mirno, postava njena je bila skromna.

Nisem mogel njene prijazne ponudbe brez neuljudnosti odbiti. Stopil sem na krov.

Nisem se mogel vzdržati vzklika. Pod baldahinom, srebrom pretkanim in z biseri kakor s solzami posutim, ležala je ženska postava, oblečena vsa v belo svilo. Lotosovo cvetje skrivalo je deloma temne njene lase in noge njene v brokatovih črevljičkih bile so podobne sre-

brnim lilijam. Zagrinjalo je bilo odgrneno na oni strani, proti kateri je bila obrnena, skledica iz snežnobliščevega nefrita, napolnjena z dišečo peno, stala je poleg nje na preprogi; pomočila je časi srebrno steblo v njo in spuščala mehurčke v mesečno noč. Zaplamteli so tam kakor mavrično — žareči opali in zginili razpčivši se v nočni megli. Vzdihi njeni leteli so za njimi in s presladkim glasom, čegar znani zvok me je pretresel v dno duše, je zašepetala: Tako teče moje življenje — bliščeče a prazno.

Je-li bila to resnično ona? Nisem mogel dolgo ugrabiti, ozrla se je náme, bila je Mingea! Tužno in nežno gledala mi je v oči, zdelo se je, kakor bi čakala, da jo ogovrim. Nisem imel dosti poguma, držal sem se komaj na nogah. Ko nisem nijedne besede pregovoril, obrnila se je proč in vzdihnivši spuščala je zopet mehurčke po zraku.

„Pri bregu smo“, rekla je Tatarka surovo. Prijela me je z roko, ker se nisem ganil, in stal sem, sam ne vem kakó, zopet na bregu.

„Norec!“ šepetala je Tatarka.

Zakaj je tako žalostna? Zakaj je okrog nje vse belo, v barvi žalosti? Zakaj je žalostna?

Tatarka vrnila se je počasi h krmilu in ozrši se rekla je nató: „Krasni moške imajo kratko življenje in krasne žene niso srečne. Stari pregovor!“

Ladija se je zazibala. Nekoliko trenotkov videl sem jo v noči pluti kakor podobo bele pene in mesečnih žarkov, potem pa je zginila.

„Jaz norec!“ ponavljal sem za Tatarko in vračal se počasi domov. Slavnost cvetic ni imela záme niti zanimivosti, niti pomena več. Samo čb sebi se umeje, da nisem spal celo noč. Drugi dan preživel sem že z očetom, in ko je vročina ponehala, podal sem se nazaj na pot k mandarinu Panju.

Hodil sem zelo počasi in gledal skoro zamišljeno k zemlji. Ko je mrak postal gostejši, vzdignil sem glavo, da bi videl, če se še ne risajo stolpi palače na nebu. Tu sem zapazil, da sem bil zašel. Šel sem nevedoma po stezi, ki se je obdaljevala od ceste in po kateri nisem hodil do sedaj nikdar. Mal holmec ležal je sedaj med menoj in mestom in steza vila se je okrog njegovega vznožja dalje. Hotel sem se užé vrniti na cesto, toda zvedavost me je premagala in šel sem še nekaj časa po stezi okrog holmca, da bi videl kam pelje. Komaj sem zavil za holmec, zapazil sem skupino prastarih, s cvetjem pokritih breskev. Veter vlekel je po vrhah dreves s koprnečim vzdihom in nekoliko ptic mango oglašalo se je s pešajočimi glasovi. Vleklo me je pod veje, pokrite s cvetjem, ki so se zibale tako rekoč, kakor se mi je zdelo, po elegijskem ritmu. Sédel sem pod najstarejšo breskev, katera je bila ob enem najgostejše posuta s snegom in z rudečimi iskrami cvetja. Imel sem svojo flavto saboj, igral sem nekoliko trenotkov na njej, gledaje kviško k zvezdam, ki so se prikazovale užé tu in tam in se v močvirji iskriale. Nekak sanjarsk mir polastil se je

moje duše. Podprl sem glavo o deblo in sklenil tukaj prenočiti. V tem trenutku zaslišal sem za seboj nekako škripanje duri. Ozrl sem se in tu sem videl, da za menoj ni bila skala, kakor se mi je dozdevalo, temuč visok vrtni zid. Res so zaškripali stežaji, duri so bile sedaj na pol odprte in videl sem v vrt. Bil je poln prastarega drevja, mala, a neizrečeno elegantna hišica stala je v sredi. Pročelje njeno, pisano pobarvano in bogato pozlačeno, bilo je pokrito z najfinejšimi rezbarijami, posuto z rožami. Pred hišo bil je velik, z mramorjem obrobjen ribnik; tam je krmila Mingea ribe zlatice. Zdelo se mi je, da me ne vidi. Vzkipela mi je kri. Kako je prišla Mingea sem? Zakaj sem je srečaval pri vsakem njenem koraku? Nekaj me je sililo k begu. Čutil sem, da ne obstanem, ako upre še jedenkrat koprneče svoje poglede v me. Nisem se obstavljajal z begom, učinil sem nekoliko korakov. Vleklo me je, da bi se ozrl vsaj še jedenkrat nánjo, toda storil nisem tako. Kmalopaz zaslišim za seboj korake, ustavil sem se nehoté. Na mojej strani stala je Tatarka. katero sem sem videl včeraj pri krmilu.

„Gospod“, rekla je mirno. „Mingea, moja zapovedovalka, pošilja me za vami. V svojej zmešnjavi obesili ste lavto na vejo breskve in ste jo pozabili tam.“

„Nisem pazabil svoje lavte,“ odgovoril sem, snel prstan ter ga dal robkinji v darilo. „Obesil sem jo kot dar za tvojo gospo. Slavnost cvetic je in stara navada opravičuje ta dan tudi onim darilca darovati, katerim bi se drugi čas ne drznili kaj takega ponuditi.“

„Vljudni ste in darežljivi,“ odgovorila je Tatarka, „poročim to svojej gospej, spodobnost zahteva, da bi jej to ponovili tudi sami.“

Videl sem, da sem se vjel sè svojo vljudno lažjo sam v mrežo. Vstrašil sem se nekoliko, toda šel sem hitro sè srčnostjo za Tatarko.

Peljala me je v malo sobico, ki je bila vsa iz bisernice rožnatega leska, tako da mi je bilo, kakor bi bil sredi ogromne školjke. Duri, ki so se nekje za mano odprle, zapele so kakor struna in ko sem se ozrl, stala je Mingea na pragu. Imela je mojo lavto v roki in žarila se je od radostnega nasmeha. Toda v tem nasmehu kazala se je neka koprneča žalost, katera jej je dajala nekaj neizrekljivo sanjarskega.

„Hvala za tvoje darilo, mej Hoangti,“ rekla je bližaje se mi. „Naposled mi je vendar dovoljeno s teboj govoriti! O kake sem hrepenela po tem trenutku!“

Srcé moje bilo je divje, čutil sem neko slabost od same strasti. Toda vest moja karala me je: „Kako si se mogel približati ženi svojega dobrotnika?“

Zbral sem vse moči in rekel po velikem naporu:

„Gospa moja, kedaj se povrneš k svojemu možu Panju, k mojemu dobrotniku?“

Mingea se nasmehnila.

„Izvrstno umeš očitati“, rekla je, „toda motiš se. Panju moj mož? Mogel bi biti moj oče. Sicer sem mu sorodna, in pogledam v časi v njegovo hišo. Videl si

me tam nekolikrat in od tod tvoja zmota. Živim vedno tu v tej samoti.“

„Ti si prosta, nisi nikogar?“ vzkliknil sem in solze radosti vlile so se mi iz oči.

„Nikogar nisem — kakor tvoja, ki te je duša moja izbrala“, šepetala je Mingea. „Da“, dodala je čez nekaj časa. „tebi naj pripadem — ali pa grobu!“

Zgrudil sem se k njenim nogam in poljubljal rob njenega krila.

Sklenila se je k meni, položila zračno svojo roko na mojo glavo.

„Ah“, šepetala je tiho, tako tiho, kakor najnežnejši vetrec in s tako globokim glasom, kakor bi prihajal iz neizmerne brezdnosti; „ah, kako te ljubim, kako te ljubim!“

Zgrudila se mi je na srce. Bil sem kakor blazen, čutil sem, kakor bi mi umiralo srce; zazeblo me je, ko sem pritisnil poljub na njeno čelo. Ljubezen moja imela je nekaj smrti podobnega, tako neumljiva, silna, dá strašna se mi je zdela v tem trenutku. Zdelo se mi je, da je s tem poljubom vse moje življenje prešlo v njeno bitje, a jaz da sem ostal brez volje in brez duše kakor mrtvec.

Mingea postala je kakor plamen.

„Sedaj si na veke moj!“ rekla je. „Hočeš li postati moj mož?“

Življenje vračalo se je zopet v trepetajoče moje telo. Odgovoril sem jej le z divjim vzklikom.

„Vstanoviva vse po starej navadi, čuvajva staro izročilo“, rekla je Mingea veselo. „Tu zraven je kopalnica, tam najdeš oblačila, ki se prilegajo prihodnjemu obredu.“

(Dalje sledi.)

Novice.

— Osebne vesti. Naš rojak računski svetnik v finančnem ministerstvu Fran Gogola, je imenovan višjim računskim svetnikom. — Umrli je v Črnomlju vpokojeni dekan in častni kanonik tržaški Jakob Stariha, zlatomašnik, vitez Franc-Jožefovega reda, v starosti 84 let. — Deželni inženier kranjski g. J. Vladimir Hrasky je predlagan profesorjem hidrotehnike na češki tehniški visoki šoli v Pragi.

— Prenos Kopitarjevih umrjočih ostankov v Ljubljano. Jernej Kopitar, učenjak svetovne slave, počiva zdaj v domači zemlji. Ako je kdo vreden hvaležnosti vsega slovenskega naroda, je to gotovo Kopitar, ki je spisal prvo kritično slovnico, ki nam je objavil najčastitejšo svetinjo našega jezika, brizinske spomenike, ki je v družbi z Dobrovskim ustanovil novo vedo slavistiko s svojo epohalno knjigo „Glagolita Clozianus“, ki je postavil temelj stari slovenščini, ki nam je odgojil Miklošiča in Vuka, ki so ga častili cesarji, kralji in papeži ter ga odlikovali z redi in častnimi naslovi. Kopitar je zajedno z Vukom počival na pokopališču sv. Marka na Dunaji. Prenos se je na Dunaju vršil jako slovesno. Dvorni svetnik Šuklje je pozdravil udeležnike, za njim je govoril dunajski župan dr. Lueger, potem pa je imel slavnostni govor o Kopitarju bivši srbski minister Novaković, o Vuku pa Slovenec dr. Murko. Slavnosti so se udeležili zastopniki naučnega mi-

celo lahko opomorejo do nečega blagostanja. Njih gospodarsko uspevanje je največ odvisno od lastne sposobnosti. Žal, da je ta vrsta delavcev pri nas precej indolentna. Svoj lastni svet obdelujejo malomarno in površno, dela pa ne iščejo, dokler ni nujno potreba.

Kmetijskim dninarjem, kateri so poleg poslov najbolj odvisni od delodajalcev, se godi razmeroma še dosti dobro, ako dobivajo dober naravni deputat in pravočasno.

Reformatorji, kateri bi radi pomagali kmetijskim delavcem vseh vrst in jim zagotovili po možnosti ugodno materijelno stanje, povdarjajo, da bi odprava kmetijskih dninarjev ne bila na korist kmetijstvu, pač pa zagovarjajo odločno, da je v lastnem interesu posestnikov, zagotoviti si primerno stalno in zanesljivo število dninarjev. Pred vsem je važno, da ima posestnik — tu pridejo pač samo veleposestva v poštev — samo toliko dninarjev, kolikor jih more tudi po zimi potrebovati, pred vsem pa mora dninar imeti upanje, da se osamosvoji in da si z marljivostjo in štedljivostjo pomore do neodvisnosti. Možno je to le na jeden način, na ta način namreč, da dninar zasluži vsaj toliko, da si sčasoma nakupi nekaj sveta, s katerim stopi v vrsto delavcev-posestnikov. Na ta način bi bilo pomagano posestnikom in dninarjem. Posestnik bi najemal delavce le kadar bi jih potreboval, namreč po leti, po zimi pa bi izhajal s posli. Dninarja pa bi upanje, da postane posestnik, priganjalo k marljivosti in k štedljivosti, ker more le na ta način dobiti materijelnih sredstev za svoje osamosvojenje.

Ustvarjenje številnih malih posestev, katerih lastniki bi bili zajedno kmetijski dninarji, ni tako težavno, kakor se mnogim dozdeva. Stvar se bode dala izvesti, kadar se interesovani večji posestniki, državna in občinska oblastva prepričajo, da je ta institucija tako v državnem kakor v kmetijskem interesu. Izseljevanje kmetijskih dninarjev izvira največ od tod, da ti ljudje sedaj nimajo upanja, da si kdaj opomorejo in si pridobe vsaj nego gotovost eksistence.

Nujno potrebna je odprava tistih dninarjev, kateri se nemški imenujejo „Einlieger“ in kateri žive zgolj ok zaslužku po leti, po zimi pa trpe pomanjkanje.

Kmetijsko delavstvo reprezentuje sloj, v kateri spada na milijoni ljudij tudi v naši državi, katerih sreča in blagostanje je torej za socialni in gospodarski razvoj vseh naših razmer največjega pomena. Njih sedanji položaj se ne strinja z zahtevami, katera so opravičeni staviti in ako so vsled tega nezadovoljni, ni to samo dokaz, da so reforme potrebne, ampak tudi na škodo vsemu kmetijstvu. Miren in zdrav razvoj kmetijstva je največje važnosti, zategadelj pa zasluži tudi delavsko vprašanje v kmetijstvu največjo pozornost.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Dalje.)

Hitro je šla iz sobe. Šel sem v kopalnico, preoblekel se v zlatotkana oblačila, ki so tam ležala, poškopil se z dišečo vodo. Ko sem se vrnil v sobico, bile so vrtni duri na stežaj odprte, bobni in rogovi so zagrmeli in zbor devojk, ki so nosile goreče sveče iz rožnatega voska, prišel je pome v sobico. Peljale so me v vrt. Tam je čakal velik zaprt palankin, pokrit s breskovim cvetjem in srebrno tkanino. Jedna izmed devojk dala mi je zlat ključ od njega. Znova oglasila se je godba. šumna, oglušujoča. Sužnji, noseči palankin, začeli so stopati, jaz, devojke s svečami in godci šli smo za palankinom. Vrtna pota bila so temna, kajti prastara drevesa, velike ciprese in orehi, niso puščali skozi žarkov zvezd. Bilo je, kakor bi blodili po gozdu. Čem dalje smo šli, tem zamolkleje glasila se je godba, dokler ni naposled utihnila čisto. Tudi devojk bilo je zaporedoma manj, zgubljale so se jedna za drugo in sveče njihove so ugašale, toda cesta postajala je vendar svetlejša, kajti orehovi gozd bil je vedno bolj redek. Naenkrat vstopili smo v ogromen nasad breskev, ki je dremal v čarobnem svitu zvez, katerih nisem videl do sedaj še nikdar tako žaréti, tako jasno migljati. Rosa je kapala z breskev, ki so tako bogate cvetele, da so se zdele obdane z ivjem. Nikdar nisem videl krasnejšega prizora. Sredi nasada stala je mala hišica, bela kakor lotos, zračna kakor ptičje gnezdo. Lesk na nebu žarečih zvezd odbijal se je od srebrnih njenih sten, v katerih so se gledale kakor v vodi. Pred to hišico postavili so sužnji palankin. Ostal sem naposled sam, vsi sužnji, devojke in godci bili so zginili.

Iz palankina zaslišal se je sladki, sanjarski, zamolkli glas Mingei: „Pri cilju sva, v paviljonu, ki se zove: „Sreča v vrtu cvetočih breskev.“

Vzel sem ključ in odprl palankin. Nekaj kakor blesk belih žarkov padlo mi je v naročje — Mingea zavita v zavoj. Nesel sem jo v paviljon. Stopila sva v malo sobico, ki se mi je zdela prevlečena s tkanim blagom iz nitek breskovih cvetov in ivja. Poklonila sva se sedemkrat ognjišču, na katerem je gorel mal bledomodri ogenj. Potem sem jej snel zavoj. Oblečena je bila v belo svilo, pokrito z breskovimi cveti. Tudi lasje njeni bili so s tem cvetom ovenčani. Na mizici stal je srebrn kozarec z vinom. Napila sva se iz njega skupno.

„Sedaj sem tvoja, mož moj“, šepetala je Mingea, in pokleknila pred me. Potegnil sem jo na svoje srce. „O ti sreča v vrtu cvetočih breskev,“ zaklical sem. Več nisem mogel reči.

Skozi okno sijale so zvezde na najino srečo in veja cvetoče breskve, ki je zraven sobice pri oknu stala, zazibala se je, kakor bi naju blagoslavljala, ko sem nesel

Mingeo za svilnato zagrinjalo, ki je naju skrivalo tudi pred zvezdami. Sama, sama hotela sva biti, in brez teh večnih, svetih svedokov, ki so užé videli sreče — in toliko joka!

Ko se je zdanilo, zbudil me je dež vročih solz, tekočih na moj obraz iz oči Mingee.

„Čas je, da greš,“ rekla je ihtech.

„Zakaj me odganjaš od sebe. Jaz ostanem pri tebi. Ali pa ti pojdi z menoj. Naj izve celi svet o najinej sreči!“

Mingea zbledela je smrtno. Posušila je solze in rekla slovesno: „Če ti je življenje moje drago, če ni ljubezen tvoja laž, potem te zaklinjam pri najinej sreči, da ne pride ime moje nikdar v človeške družbi čez tvoje ustnice. Nihče na celem svetu ne sme niti slutiti najine sreče. Ne vprašaj, zakaj se skrivam. Enkrat zvedel boš to, a mej tem mi zaupaj. Če progovoriš, potem umrjem, zgubiš me na veke!“

„Kako morem brez tebe živeti!“

„Vrni se domov. Kadarkoli se ti posreči po noči oddaljiti se, pridi k meni. Pričakovala te bodem vedno, vsak večer, zjutraj se vselej zopet ločiš od mene.“

Ubogal sem Mingea peljala me je iz paviljona. „Sreča v vrtu cvetočih breskev“ k hišici, kjer sem se preoblekel v svoja oblačila, potem me je spremila k vrtnim durim, skozi katere me je bila spustila včeraj Tatarka. Pri durih mi je dala skrinjico iz dragega lesa, vložena z zlatom, posuto z biseri.

„V spomin na prvo noč v „sreči v vrtu cvetočih breskev,“ rekla je.

Kakor v snu korakal sem domov. Mandarinu Panju rekel sem, da sem bil do jutra pri očetu, in verjel je to rad.

Začelo se je záme novo življenje, polno najviše sreče. Skoro vsako noč ukradel sem se iz hiše mandarince in letel k paviljonu „Srečo v vrtu cvetočih breskev.“ Mingea pričakovala me je vedno pri durih. Bila sva potem do jutra skupaj, razkošje, godbe, poezija so nas naslajale. Takih pesmi, kakoršne je ona pela, nisem bil slišal nikdar. Pesni njene imele so tako kakor godba posebno, nečuvno obliko, nekaka lepota in priprostost odlikovale so jih. Enkrat mi je dala rokopis sè staro ne navadno pisavo pisan. Bil je iz zbirke Mingeiinih prednikov. Taki lipši, ki mi jih je časi darovala, bili so ne le zaradi cene. ampak tudi zaradi starodavne oblike znameniti. V skrinjici, katero mi je bila dala kot spomin na prvo noč, našel sem prekrasen, velik drag kamen noizmerne cene. Bila je nekaka miniatura gora iz rumenih kristalov, polna zviti jam in brlogov. Tu in tam vzdigovala se je nekaka dišeča para iz teh jam, sakupila se v oblake, v katerih so se delale iz žarkov. prihajočih iz kristalov, male mavrice. Na vnožji gore bila so prekrasno izdelana breskova drevesa s cvetjem iz srebra in rubinov.

Če nisem mogel k Mingei, postavil sem dragi kamen pred se in mislil o njej, upiral oči na umetni breskovi

nasad. Ta ko sem mislil neprenehoma nánjo; ni bilo torej čudo, da sem postal raztresen, da sem zane-marjal svoje dolžnosti, da sem zastal popolnem v studijah.

Sreča moja trajala je uže čez mesec, ko se enkrat pripeti, da je obiskal neki modrijan, ki so ga držali občno za svetnika, mandarina Panju. Bil sem prisoten pri mnogih njegovih razpravah. Mej drugim nanesele je beseda tudi na srečo človeka in na pot, katero je doseči mogoče. Pri tem filozofskem prepiru, katerega sem poslušal le raztreseno, bilo je prisotnih mnogo osob. Po dolgej razpravi obrnil se je oni modrijan tudi k meni z vprašanjem: „In kako ti, mladenič sodiš o sreči?“

„Poznam le jedno, srečo najvišo in nečem poznati druge, namreč „Srečo v vrtu cvetočih breskev.“

Govoril sem kakor brez uma in čutil takoj globokost neumnosti, do katere me je pripeljala strast in nepotrpežljivost. Umel me sicer ni nihče, toda od onega dne začel je mandarin nekaj slutiti in me opazovati. Nisem si bil pa tega prej svest, dokler ni zagrmel nekakega jutra, ko sem se vračal od Mingee, tako náma: „Kam zahajaš noč za nočjo, lahkomisljeni predržneš? Sluga moj zasleduje te uže deset dni.“

Osupel sem kakor omočen. Toda hitro sem se streznil, in se zlagal brez zadrege.

„No, vedite“, rekel sem, „toži se mi po očetu. Vem, da je osamel in bolan, prebijem tedaj noči z njim. Bal sem se vas prositi dovoljenja, da bi morda ne mislili, da se mi uže ne dopada v naši hiši.“

„Potem hvalim tvoj prestop“, odgovoril je mandarin laskavo. „Nič ne cenim više kakor ljubezen sinovsko.“

Bil sem po tej nezasluženi hvali osupnen, a mislim, da me je mandarin uganil in opazoval me znova. Ostal sem tri dni doma, toda četrto noč bilo je hrepenje moje tako močno, da sem moral videti Mingeo, naj me stane kar hoče.

Pokrila je obraz moj z ognjenimi poljubi, stisnila me močno k sebi.

„Mislila sem uže, da več ne prideš!“ ihtela je in padla pri tej misli kakor uničena na sedež.

Povedal sem jej vse. Tu jo popade taka bol, da sem mislil, da umre. Bila je dolgo nema in mrzla kakor kamen. Ko se je naposled nekoliko umirila, tako da je zopet spregovoriti mogla, rekla je melanholično: „Vedela sem, da bode to tako prišlo. O da, temna usoda moja izpolnuje sel Tebe mi bodo ugrabili! Grob zija mi mračno in mrzlo nasproti!“

Na to padla je zopet v globoko omotico, iz katere so jo naposled probudile moje solze in poljubi. Tako silna, mogočna, sladka in grenka kakor oni večer do sedaj nikdar ni bila najina ljubezen. Solze in poljubi, vriskanje in jokanje, razkošje in bol, življenje in smrt, vse to osredotočilo se je nama takrat v jedno omotično blaznost. Bila sva oba utrujena do smrti, ko sva se ločila zjutraj. Mingea ni spregovorila, kazala ni nobene skrbi,

pa tuga v njenem pogledu težila me je kakor skala. Privlekel sem se s težavo domov.

Panju čakal me je v mojej sobi; bil je uže davno dan.

„Ti si torej danes zopet spal zunaj hiše?“ vprašal je mirno.

„Da bil sem pri očetu.“

Komaj sem izgovoril, odprle so se duri in oče moj stal je na pragu.

„Nesrečni. nehvaležni lažnik!“ zagrmel je náme.

Moral sem se prijeti stene, da nisem padel. Tako sem bil slab in osupnen.

„Obstani, kod se klatiš cele noči?“ vprašala sta oba moža ob jednom.

Molčal sem trdovratno.

(Konec sledi.)

Novice.

— **Osebnosti.** Titularni deželnovladni svetnik, okrajni glavar marki Ludovik Gozani je imenovan pravim deželnovladnim svetnikom. — Dež. računski oficijal Fran Triller je imenovan kontrolorjem dež. dobredelnih zavodov. — Kooperator dr. Jurij Pečjak je imenovan veroučiteljem na strokovni šoli za lesno obrt. — Poštar v Gorenji vasi g. Andrej Tavčar je imenovan poštarjem v Ribnici.

— **Odlikovanja.** Županu kranjskemu g. Karolu Šavniku je cesar podelil naslov cesarskega svetnika, obč. svetniku kranjskemu g. Francu Dolencu pa zlati zaslužni križec s krono.

— **Imenovanja v učiteljstvu.** Dež. šolski svet je imenoval gospč. Ano Movsovo v Črnomlju za učiteljico v Šmartnem pri Litiji, g. Julija Slavškega v Trebelnu za Leše, gospč. Rafaelo Jngličovo v Begunjah za Črnomelj, g. Karola Matejca v Zg. Logatcu za Tržič, g. Mihaela Pokluka:ja v Ribnici za Višnjo goro ter kvijesciranega učitelja g. Maksa Ivanetiča za Dobovec.

— **Volitev v pridobninsko komisijo.** Pridobninski zavezanci prvega pridobninskega razreda izvolili so v komisijo za odmerjenje pridobnine kot ude gg. Jos. Lenarčiča in Viljema Tönniesa, kot namestniška gg. Vinko Majdiča in Ivana Koslerja. Pridobninski zavezanci drugega pridobninskega razreda izvolili so v komisijo kot ude gg. Jos. Kriperja, Karola Binderja in Ivana Baumgartnerja, kot namestnike pa gg. dr. Iv. Stora, Antona Dečmana in Jos. Lenčeta.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 22. septembra do 15. oktobra t. l. poslali: Č. g. Štefan Rihar, župnik v Studenem, znesek 6 gld., nabran na njegovi inštalaciji. — G. Zofija Valenčič v Ilirski Bistrici 18 gld. — G. Prostoslav Ažman, poslovodja v Cirknici, nabral znesek 6 gld. 1½ kr. — Č. g. prof. Mlakar v Mariboru 15 gld. kot nabiro slov. dijaštva. — Podružnica Ilirska Bistrica-Trnovo 24 gld. 50 kr. — Slavna posojilnica v Slovenski Bistrici 20 gld. — Č. g. prof. dr. A. Medved v Mariboru 15 gld. kot dar nekaterih štajarskih narodnjakov „pri belem volku“. — Po g. Franjici Šmid na Gaštejcu pri Kranju 9 gld. 99½ kr., in sicer je darovala vesela družba pri Mayerju povodom otvoritve nove gimnazije 3 gld. 12 kr., vesela družba na Gaštejcu za „pikapolonco“ na dražbi prodano 1 gld. 56 kr., iz gaštejskega nabiralnika 2 gld. 68 kr. in zaradi „lažjega“ računa gaštejska

družba dodala 2 gld. 63½ kr. — Iz nabiralnika v Svetinovi gostilni v Žirovnici 2 gld. 50 kr. — Podružnica Rečica v Savinjski dolini 30 gld. — Rodoljubna družba v Kočevju 8 gld. 90 kr. — Rajhenburški Harambaša 10 gld., namreč 4 gld. 27 kr. je nabrala Harambaša na trgatvi in 5 gld. 73 kr. je iz Čitalnične pušice. — Ženska podružnica v Trstr po svoji podpredsednici g. Karli Ponikvar 259 gld. 17 ku. — Gg. duhovniki, zbrani dne 23. septembra na Slatini 26 gld. — G. Jos. Žirovnik v Gorjah pri Bledu 4 gld. 50 kr., namreč iz nabiralnika pri Črnetu 2 gld. 36 kr. in pri Moravcu 1 gld. 64 kr. — Akad. podružnica v Gradcu po g. M. Spindlerju 100 gld. — Č. g. Avg. Skočir, kurat v Gradcu, donesek za mesec oktober 5 gld. — Č. g. župnik Anton Žlogar v Kranjski Gori 2 gld. mesto venca na Kopitarjev grob — Najglobokejšo zahvalo vsem milim darovalcem in onim ki so se potrudili, da so zopet nabrali tako lepe svote! Stroški za družbo rasto!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **„Slovenec“** je dne 14. oktobra praznoval 24obletnico svojega rojstva in pri tej priliki izšel v slavnostni obliki.

— **Duhovniške vesti.** Deficijent V. Jakelj v Ribnem je imenovan administratorjem v Rovtah nad Jesenicami.

— **Kranjski klobučarji** so priredili dne 17. oktobra v Ljubljani klobučarski shod, na katerem so se posvetovali, kako pomoči njih obrti zopet do prosvita.

— **Tristoletnica.** Na dan sv. Lukeža l. 1597 je bil imenovan Tomaž Hren izvršitelj protireformacije, škofom ljubljanskim. Listi so omenjali ta dan Hrenovih zaslug za vero.

— **Telefon v Ljubljani** se je otvoril dne 16. oktobra. Telefon funkcionira izborna in se v kratkem zveže z interurbarno progo, tako da bo možno govoriti tudi z Dunajem, z Gradcem in s Trstom.

— **Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.** Vlada je koncesionarjem za zgradbo lokalne železnice iz Ljubljane na Vrhniko gg. Ivanu Hribarju, Gabrijelu Jelovšku in Ivanu Grudnu dovolila ustanoviti delniško društvo z imenom „Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika“. Sedež društvu bo na Dunaju. Zdaj se vrši odkup zemljišč. Železnica bi morala biti dograjena do meseca maja prihodnjega leta, a kar je vlada vso stvar precej zavlekla, se bo otvoritev mogla vršiti šele prihodnjo jesen.

— **Za podporu šolskih vrtov** je deželni šolski določil 25 gld. državne podpore šolam na Slapu, v Oselici, v Št. Rupertu, v Mengšu, v Krki, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Dol. Logatcu, v Ljubnem, v Šmihelu pri Žuženberku, v Metliki in v Velesovem, a po 50 gld. deželne podpore šolam na Ostrožnem brdu, v Štalcarjih, pri sv. Marjeti, v Predoeljah, na ljubljanskem barju, v Št. Vidu nad Ljubljano, na Rakeku, v Ribnem, v Šmihelu pri Novem mestu in v Draščah.

— **Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celji** je posredovanjem posl. Žičkarja predložilo drž. zboru prošnjo glede nedeljskega počitka in glede zavarovanja za starost in onemoglost.

— **Družba sv. Mohorja Celovcu** je začela te dni razpošiljati svojim udom knjige za l. 1898. Kakor vsako leto, bodo tudi letos dobili njeni udje bogato in lepo zbirko knjig. Izdala je družba sledeče knjige: 1.) Koledar za l. 1898. — 2.) Zgodbe svetega pisma, 4. snopič. — 3.) Sveti rožni venec. Poučna in nabožna knjiga za krsčansko ljudstvo. — 4.) Boj za pravico. Povest. Spisal Fr. I. Milovršnik. Slovenskih Večernic 50. zvezek. — 5.) Bolgarija in Srbija. Opisal Anton Bezenšek. — 6.) Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v pouk spisal Viljem Rohman. — Z veseljem in ponosom opazujemo, da se število udev od leta do leta množi. Letos ima družba 71.540 udev.

Vlada je potrdila samostalno zadrugo žužemberško, obsezajočo eudi Kočevje in Toplice, l. 1760.

(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Nacijonalna ekonomija in kmetijstvo.

(Dalje.)

Očrtali smo kar možno na kratko položaj kmetijskih delavcev. Iz tega je razvidno, da so reforme nujno potrebne, mogoče so sevede le deloma. Kmetijski delavci radi svoje nezadostne omike, radi tega, ker so raztreseni vsaksebi in pa radi svoje gospodarske odvisnosti od delodajalcev doslej niso bili v stanu, storiti kaj za izboljšanje svojega položaja. Reformatorični predlogi, kar jih je bilo doslej sproženih v izboljšanje položaja kmetijskih delavcev, se nanašajo največ na kmetijske delavce v tac'h krajih, koder delavci niso mali posestniki.

Skrb za izboljšanje npravnosti in povzdigo omike kmetijskih delavcev mora hoditi roko v roki s prizadevanjem, izboljšati njih materijelni položaj, ker jedno ni možno brez drugega.

Najvažnejša in najizvrstnejša sredstva za povzdigo omike in npravnosti so šole. Njih upliv je toliko večji, čim bolj je otrokom obisk olajšan, čim bolj se pazi na reden šolski obisk in čim manj se otroci v šolskih letih izkoriščajo za kmetijska opravila. Koder delajo ženske — in to je skoro povsod — tam so velike važnosti tudi otroški vrtci. Jako koristne so tudi nadaljevalne šole za odraslo mladino, povrh pa je skrbeti za ljudske knjižnice in če možno tudi za podučna predavanja.

V materijelnem oziru naj se skrbi za delavca poglavitno na ta način, da se mu odkaže zdravo, prostorno stanovanje, de se mu z ustanovitvijo konsumnih društev omogočajo nakupovanje potrebnih rečij kar najceneje mogoče, da se delo akordira in da se uvede zavarovanje za slučaj bolezni, nezgode in za invaliditet.

Kako si kmetijski delodajalci mislijo, da bi bilo kmetijskim delavcem pomagati, kažejo sklepi l. 1872. vršivšega se posvetovanja pruskih kmetijskih delodajalcev. Naj podamo kratko vsebino teh sklepov. Shod delodajalcev se je izrekel tako-le:

1. Dasi so matere najboljšo vzgojiteljice svojih otrok, kaže vendar kjer je mogoče ustanoviti otroške vrtce;
2. Ustanoviti je nove ljudske šole povsod, kjer je za to dovolj otrok;
3. Za odrasle otroke naj se ustanove nadaljevalne šole;
4. Delodajalec dajaj kot oče in soprog svojim delavcem dober izgled in jih navajaj na ta način na uravnost in na rodbinsko življenje;
5. Nedeljsko delo naj se povsod odpravi;
6. Delavcem je dajati priliko, da eventualno, če se posestniki, v delavnikih opravijo svoja kmetijska in domača dela;
7. Skrketi je, da žene kmetijskih delavcev morejo opravljati svoja domača

8. Delodajalec mora svoje posle vzgajati in jih po možno izobraževati ter se jim izkazovati kot dobrohoten prijatelj;
9. Duhovniki in učitelji naj skrbijo za povzdigo omike, v kateri namen naj se tudi ustanove ljudske knjižnice;
10. Delodajalci naj skrbijo, za primerna stanovanja svojih delavcev;
11. Delavski čas naj se primerno skrajša, ker je to potrebno za materijelno, duševno in npravno povzdigo kmetijskih delavcev. To je tudi v interesu naroda in države in radi tega je potrebno, da se uvede normalni delavnik, toda kmetijskim razmeram in opraviom potrebno;
12. Otroke kar možno malo rabiti za kmetijska opravila, sosebno ne, ako bi morali radi opravil zamuditi šolo;
13. Akordna plača pospešuje marljivost delavcev in zjamčuje delavcu z rastočo produkcijo primerno zvišajoče se dohodke. dočim mora stalna mezda biti odmerjena tako, da zadostuje za življenje delavske rodbine;
14. Mezda bodi izplačana vsaj deloma v gotovini in deloma v naturalijah;
15. Ustanove naj se konsumna društva, da si morejo delavci gotove potrebne reči, katerih ne prideljujejo, kupiti kar mogoče po ceni;
16. Ustanove naj se na podlagi vzajemnosti ustanovljene zavarovalnice proti izgubi pri živini;
17. Gleda naj se, da si vsak delavec vsaj nekaj sveta pridobi in da postane posestnik.

Tudi Slovenci bodemo morali uvaževati nagibe, kateri govore za to, da se izboljša položaj kmetijskih delavcev. Sicer se nam ni brigati za naše veleposestvo ali tudi manjši in mali posestniki so vezani na delavce in na posle, katerih zdaj vse več primankuje največ zategadelj, ker je materijelno stanje kmetijskega delavca ali posla tako slabo, da tako nobenega drugega delavca ne.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Sreča.

(Čarobna pripovedka. Češki spisal Julij Zeyer.)

(Konec.)

„Oh“, rekel je oče, „zakaj sem moral doživeti na svojem otroku, da prav dam progovoru, le dvoji ljudje da so dobri na svetu, namreč mrtvi in oni, ki še niso rojeni. O, da bi bil ti eden izmed prvih ali drugih!“

Molčal sem dalje.

„Moreš ti tajiti“, rekel je mandarin, „da si padel v mrežo nesramne kurtizane?“

Tu sem zrastel.

„Govorite se spoštovanjem o onej, katero ljubim in katera je moja žena,“ rekel sem. „Vedi, mandarin Panju, da sramotiš lastno sorodnico.“

„Ali noriš? Govoriš li v vročici?“ vprašal je Panju.

„Govorim trezno in resnico. Mingea je ona, katero sem ugledal prvič na tvoji strani, ko je uživala gostoljubnost v tvoji hiši.“

„Ti si izgubil pamet“, odvrnil je mandarin. Nikdar nisem slišal tega imena in nikdar nisem gostil kakoršne si koli bodi sorodnice v svojej hiši.“

„Nedostojno je tajiti resnico“, rekel sem. „Ali ni Mingea tako plemenita, da bi bila lahko biser tvojega roda? Ali ni bila takrat s teboj, tisti dan, ko si spoznal mene, ko si kupil pahljačo zánjo? Ali ni poslušala v gazovem šotoru na cvetočem otoku v tvojem vrtu mojih pesmi, takrat ko sem prvič pel pri tebi.“

„Nikoli nisem slišal pripovedovati toliko nesmisla in laži s tako drznim čelom!“

„Glej, kak lišp!“ vzkliknil je tu oče. Našel je mej govorjenjem darila Mingee v skrivališči in jih prinesel na svetlo.

„Od kod imaš te redke starine, te dragocene rokopise davnih vekov?“ čudil se je mandarin in gledal resno náme. Te reči bile so zakopane v zemlji“, nadaljeval je, „to kažejo očitni sledovi. Je li mogoče, da si postal cerkven tat, izgrebši jih iz skrivališča kakega starega svetišča? Ta zločin bil bi hujši kakor tvoja prva nepremišljenost.“

Udaril sem v jok, zdelo se mi je, da me muči.

„O Mingea,“ zaklical sem, „o poslušaj, draga, kako onega ponižujejo, kogar ljubi tvoja čista duša!“

„Solze tvoje zde se mi resnične“, rekel je na to mandarin mirno. „Morebiti sem ti storil krivico; kesel bi se odkritosrčno. Pelji naju k onej devojki. Če je taka, kakor o njej bledeš, zakaj se skriva? Nihče bi se ne protivil tvojej svatbi.“

Zavriskal sem in blagoslovil mandarina za srečni obrat. Sedli smo na konje in jezdili k Mingei. Prišli smo na stezo, zagledali holmec in naposled zibajoče se breskve. Toda kedo bi popisal neizmerno moje strmenje, ko nisem našel niti nasada, niti hišice, niti „sreče v vrtu cvetočih breskev“!

Pusto, prazno bilo je okoli in okoli, le nekoliko prastarih breskev stalo je tam in v njihovej senci ležal je na pol zakopan grob. Dolgo nisem veroval svojim očem, bil sem z glavo ob deblo, da mi je tekla kri od čela, mislil sem, da imam grozno sanje in sem se hotel probuditi iz njih. Toda bila je ravno narobe: iz sanj razkošja in ljubezni probudil sem se k bolestni, obupni resničnosti. Padel sem v omotico na izkopano jamo. Ko sem se povrnil v žalostno življenje, rekel je mandarin: Poznam to mesto, vem, kedo je razpadel v prah pod to gomilo. Pred tri sto leti umrla je čudokrasna devojka od žalosti v palači carja, ker se nikdar ni ugasila žeja njene strasti. Ko je umirala, prosila je, da bi jej krog groba nasadili breskova drevesa, simbole ljubezni in pomladi, hotela je, da bi zvezde njihovih cvetov leto za letom dežile na njeno jamo. Zgodilo se je, kakor je želela in ljudstvo je iz sačutja venčalo drago rušo, pod katero je našla mir. „V grobu je mir in mir je sreča“, govorili so in zaradi tega imenovali so to mesto „Sreča v vrtu cvetočih breskev“. . . O nesrečai mladenič, ljubil si duh!

Sè spoznanjem te resnice zgubi se v nič, a pokoj tvoje duše zgine z njim! . . .“

Povrnili smo se domov. Oče in mandarin tolažila sta me po možnosti, bil sem trd ko skala. Panju pregledal je darove v skrinjici, katero sem dobil v spomin na prvo noč v vrtu cvetočih breskev, in je vzkliknil začudeno: „Glej, tu so vrezane besede; ali znaš brati to staro pisavo?“

Pristopil sem in bral, česar do sedaj še nisem bil zapazil: „Ta lišp polagam na grob nesrečne Mingee, na katero sem bil pozabil v življenji . . .“ Podpisa užé ni bilo možno razločiti. Bil je najbrže cesarjev . . .

Kaj se je z menoj dalje godilo, ne vem; toda to vem, da dolgo nisem preživel svoje zmote, da sem poginil od žalosti, ker sem obupno iskal po širnem svetu nje, a nikjer več našel!

Tako je končal Umbriani. Ogenj pred nama je pogorel, ostalo ni drugega, ko kup žarečega oglja. Zunaj se je užé svitalo. Molčala sva oba. Verjel sem Umbrianiju vsako besedo, tako kakor je verjel on samemu sebi. V tem polumraku, ko je vse imelo negotove obrise, ko se je vse videlo tako tuje, zdelo se je to, kar je bilo najbolj nemogoče, ravno najbolj mogoče in resniči podobno . . .

Vzšlo je solnce, Tatarji so vstali, razgovarjali se z Umbrijanijem in vse imelo zopet vsakdanji svoj obraz na sebi. Podala sva se na pot. Dolgo nisva pregovorila, oba sva bila še v vezéh čara, ki se je izgubljal le počasi kakor umirajoč akord. Ko sem se streznil popolnoma, rekel sem svojemu sopotniku: „Povejte mi, Umbrijani, kako morete družiti ljubezen do drugih žen s takimi spomini, naj so užé fantazija ali resnica.“

„Ljubil nisem nikdar več“, odgovoril je, „niti v prejšnji eksistenci niti v pričujočej.“

„In te španske markize? te nubske princezinje, sirske plesalke itd.?“

„Živite v občnej zmoti. Obsojate kot lahkomišljenost tako imenovano nestalnost, a ta vendar ni nič drugega kot novo in novo iskanje ideala jedine žene. Po vsakej zmoti začenja se nova mučna žeja, najti jo, ono jedino, nikdar najdeno, ono večno blizo, a nikdar prisotno! Tako se da taka ljubezen razlagati vsaj pri nekterih. Jaz sem jeden izmej teh nekterih. Iskal sem Mingee dolgo v vsakej ženi. Sedaj živim s to Ano Vasilevno, ker mi brez žene sploh živeti ni mogoče. Pri njej našel sem nekakov mir. Zakaj? Zaradi tega, da mi nikdar ne more pasti v glavo, primerjati jo z Mingeo. Pri njej zmote ni mogoča, ker nikdar ni bilo iluzije. Ana me ljubi kakor me ljubi moj pes in v tem je nekaj prikupljivega. Sodite kakor hočete. Ana je posledni član verige. Začel sem z nadzemeljsko in himero končam z živaljo. Ne mislite, da s to besedo zasramujem Ano. Vem, da Bog včasí psa bolj ljubi kakor mnorega človeka.“

Nisem odgovoril na to, a čez kratko rekel sem Umbrijaniju: „Zdi se mi, da sem bral v nekem starem

potopisu legendo, ki je imela mnogo podobnosti z vašim pripovedanjem.“

Nasmehnil se je.

„Ali hočete s tem reči, da sem vas mestifikoval? Takih legend je mnogo. Slišal sem sam v Kini, kjer sem lani iskal groba Mingee a ne našel, nekega improvizatorja v Honkongu, ki je nekaj podobnega predaval na javnem trgu. Mogoče celó, da je to lastna historija. Literati in „krasni duhovi“ so se porogljivo smijali. Ljudstvo pa je poslušalo gineno. Zakaj? Zato ker ima globokejši nazor o življenji in smrti, o ljubezni in prirodi, kakor so poprek pri tako zvanih omikancih nabaja. Vidi, da se drevo s katerega listje pada, drevo, ki umrje, na pomlad s cvetjem pokrije, zopet ljubi. Ljubezen mu je torej silnejša kakor smrt.“

„O Umbrijani,“ vzkliknil sem, „tudi jaz verujem temu koprnceému vzdihu cvetočih prastarih breskev, ki je bil kakor duša našega denašnjega pripovedovanja. O ko bi našel le jednega čitatelja, potem ko to napišem, ki bi čital tako, kakor sem jaz poslušal vas! Toda to ni skromna želja. S čem nadomestim mu godbo vašega glasu, čar italijanskega jezika in mogočnost scenerije, ki me je ob enem z vašo besedo vnesla v bajne loge poezije?“

Umbrijani se je nasmehnil. „No“, rekel je, „le da vas je zabavalo. Porabite to, če hočete, za tisoč in drugo noč.“

Klatila sva se še nekaj časa po Krimu. Potem sva se povrnila zopet v vsakdanje življenje, kjer me je čakala trpkost in žalost. Odšel sem v Čehe ter zgubil Umbrijanija z oči. Ne vem, kod se klati, morda se snideva zopet enkrat na kakej gozdnej poti, ali v gorah, ali na stepi. Spomin nanj je záme nerazločljiv z lunino nočjo, gledajočo v kiklopovo jamo, in z belo prikaznijo Mingee, še v grobu od ljubezni koprneče! O Mingea! O ubogi prah, ki se treseš še vedno, ko pokajo pomladanski popki, ali si dosegel naposled mir, pravo „srečo v vrtu cvetočih breskev?“

Novice.

— **Osebnosti.** Dež. inženir Ivan Vladimir Hrašky je imenovan profesorjem hidrotehnike na češkem vseučilišču v Pragi. — Sodnim tolmačem v Ljubljani je imenovan prof. Anton Laharnar. — Cesar je podelil odličnemu slovenskemu skladatelju dr. Benjaminu Ipavcu, zdravniku v Gradcu, zlati zaslužni križec s krono. — Gimnazijski suplent v Ljubljani, Fran Ilešič, je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem filozofije. — Živinozdravnikom v Železni Kaplji je imenovan Jos. Zanoškar. — Zdravnik v Pragi dr. Karol Wisinger je imenovan dež. okrož. zdravnikom v Planini.

— **Majhne občine velika čast!** Iz Železnikov se nam piše: „Zadnje „Novice“ z dne 22. t. m., so med drugim naznanile, da je bil tukajšnji rojak, blagorodni gosp. Franc Dolenc, trgovec in obč. svetovalec v Kranji, od presvitlega Cesarja Franc Jožefa I. odlikovan zaslužnim križcem s krono.

Naša Železniška občina je majhna, šteje le malo nad tisoč duš, a vendar je gosp. Dolenc že njen osmi odlikovanec. Izmed njih so žal! tiije umrli, namreč: č. g. Dr. Jernej Levičnik, dekan v Šmohoru na Koroškem, ki je bil odlikovan z vitežkim križem cesar Franc Jožefovega reda; g. Karol Demšar, nadučitelj in župan v Senožečah, ki je bil dekoriran z zlatnim križcem za zasluge, in nadzdravnik usmiljeni brat P. Eduard Benedičič ki se je na Španskim okol l. 1876. zaslužil srebrni zaslužni križic „de la Cavidad“. Peteri drugi odlikovanci pa se živijo, in ti so: visokorodni gosp. Anton Globočnik, pl. Sorodolski, vitez Franc Jožefovega reda; sedaj z zlatnim križicom s krono za zasluge odlikovani gosp. Frana Dolenc; učitelj g. Jos. Levičnik, odlikovan s srebrnim križcem s krono za zasluge; gosp. posestnik Franc Košmelj, ki si je s svojo hrabrostjo kot narednik in častnika namestnik v Bosni l. 1878. priboril veliko srebrno svitnjo; in Andrej Verhunc (sedaj magazinér pri blagorodnem gosp. Jan. Globočnik-u), ki si je v sloveči morski bitki pri Visu l. 1866. zaslužil malo srebrno medaljo. To, menimo, je kaj izvanrednega, to je čast, z kakoršno se malokatera tudi še velika občina ponášati ne more. Pa tudi po drugi strani še Železniki ponášati zamorejo, da so imeli in deloma še imajo odlične rojake, na katere smejo biti ponosni. Proti koncu preteklega stoletja sta bila izmed njih povzdignjena v plemeniti stan: Anton Pfleger vitez Werthenavski (v. Werthenau), in Gašpar Levičnik, vitez Glomberski (v. Glomberg.) Žal, da ste te plemeniti rodbini že izumrli Anton Pfleger je bil rojen v Zg. Železnikih, sedanja h. št. 74; Levičnikova rojstna hiša ni znana. Zadnji odlikovanec te vrste visokorodni gosp. Anton Globočnik plem. Sorodolski, je dosegel to visoko dostojanstvo še le zadnja leta. On živi zdaj na Dunaji. Njegova rojstna hiša je v Spod. Železnikih šte. 105. Anton Globočnik-a strokovni spisi so dobro znani v uradnih krogih; njegovi lastno sestavljeni življenjospis pa bi vtegnil vgledati luč javnosti še le po njegovi smrti. To naj vendar še dolgo nikar ne bodi!

— č —

— **Obrtna nadaljevalna šola v Ljubljani,** katera je združena z višjo realko, je — pod policijskim nadzorstvom in to vsled prošnje vodstva samega. Nemški profesorji ne morejo mej dijaki vzdrževati reda, največ ker se z njimi ne morejo porazumeti in radi tega so poklicali na pomoč policijo. Zdaj imajo mej poukom vedno policaja pri roki.

— **Narodni dom v Ljubljani.** Društvo „Narodni dom v Ljubljani“ imelo bode svoj redni letni občni zbor v sredo dne 3. novembra ob šestih zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu.

— **Privatno učiteljišče.** Ljubljanske Uršulinke so prosile za svoje privatno žensko učiteljišče za pravico javnosti.

— **Gospodinska šola.** Društvo za ustanovitev in vzdrževanje gospodinske šole v Ljubljani je imelo te dni svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen prvi odbor. Gospodinska šola se otvori v kratkem in utegne postati velike koristi za malomeščanske in delavske rodbine.

— † **Anton Navratil.** Nekdanji dež. poslanec Anton Navratil, zasebnik v Metliki, odločil in neustrašen rodoljub, umrl je 21. t. m. v Tešanj v Bosni, kjer se je mudil pri netjaku, okrajnem predstojniku Mirku Navratilu. Pokojnik je dosegel 65 let. Umrl je vsled srčne kapi.

— **Ljubljanski telefon** združil se je z interurbano telefonsko progo in se je otvoril promet na progah Ljubljana-Dunaj, Ljubljana-Gradec, in Ljubljana-Trst dne 25. oktobra.

— **Pozor, slovenski kmetje.** V Vidmu na Laškem živeči agent Silvio Nardini razpošilja po vsem Kranjskem tiskovine, v katerih obeta zlate gradove vsem tistim, ki se izselijo v Brazilijo. Ta človek je slepar, kateri vara ljudi, da jih proda v sužnost. Gorje tistim, kateri se dajo zapeljati. Čaka jih grozna beda in strašno trpljenje.